ഇസ്ലാമും ലിംഗഭേദവ്യവഹാരങ്ങളും:

ഫെമിനിസത്തിനതീതമായി മുസ്ലിംസ്ത്രീയാകുമ്പോൾ

മർവ. എം.
ഇന്റഗ്രേറ്റഡ് എം.എ. ഇംഗ്ലീഷ് സ്റ്റഡീസ് അവസാനവർഷ വിദ്യാർത്ഥിനി, ഐ.ഐ.ടി. മദ്രാസ്.

ഇസ്ലാമും ഫെമിനിസവും: മതപരവും മതേതരവും

സ്ത്രീസമൂഹത്തെ പിതൃകേന്ദ്രിതവ്യവസ്ഥിതിയിൽനിന്നു മോചിപ്പിക്കുക എന്നതാണ് ഫെമിനിസം അഥവാ സ്ത്രീവാദം ആത്യന്തികമായി ലക്ഷ്യം വെക്കുന്നത്. ആദ്യകാലങ്ങളിലെ ഫെമിനിസവും കർക്കശമായ മതേതരരാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ വക്താക്കളും മതം, സ്ത്രീകളെ അടിച്ചമർത്തുന്നു എന്ന് ഏകശിലാത്മകമായി വാദിക്കുന്നവരായിരുന്നു. പിന്നീട് ക്രിസ്ത്യാനി, ജൂത, മുസ്ലിം, തദ്ദേശീയ അമേരിക്കൻ വിശ്വാസികൾ (Native American believers) എന്നു തുടങ്ങി പല വൈദികശാസ്ത്രസ്ത്രീചിന്തകരുടെ ലിംഗഭേദവിശകലനങ്ങളും വിമർശനങ്ങളും ഫെമിനിസത്തിന്റെ ആത്മവിചിന്തനത്തിനു കാരണമായിത്തീർന്നു. അതോടെ തീർത്തും മതേതരം എന്ന സങ്കല്പനനിലപാടിൽനിന്നു ഒരുപരിധിവരെ ഫെമിനിസത്തിന് മാറിചിന്തിക്കേണ്ടിവരികയുംചെയ്തു.

ഇന്ന് പലപ്രദേശങ്ങളിൽ പലകാലങ്ങളിലായി ഉണ്ടായിവന്ന സൈദ്ധാന്തികവും രാഷ്ട്രീയവും രീതിശാസ്ത്രപരവും ഭാഷാപരവുമായ വ്യത്യസ്തതകൾ ഫെമിനിസത്തോട് കലഹിക്കുകയും ഇടപെടുകയും ഐക്യപ്പെടുകയും വേറിട്ടുനില്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇത് ഒരുപാടുതരം വ്യതസ്ത ലിംഗഭേദവ്യവഹാരങ്ങളെ നിർമിച്ചെടുത്തു. ആഫ്രോ-അമേരിക്കൻ സ്ത്രീകളുടെ വുമണിസം, ബ്ലാക്ക്ഫെമിനിസം, തദ്ദേശീയ അമേരിക്കക്കാരുടെ ഷിക്കാനഫെമിനിസം തുടങ്ങിയവയാണവ. പൊതുവിൽ അവയിലൊന്നായി എണ്ണപ്പെടുന്നതാണ് ഇസ്ലാമിക ഫെമിനിസം.

ഇസ്ലാമും അതിന്റെ ലിംഗഭേദവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രാമാണിക കാഴ്ചപ്പാടുകളും സാമുദായികമായ, ലിംഗഭേദാധിഷ്ഠിതമായ

അധികാരശ്രേണികളെ വിമർശനാത്മകമായി വിശകലനം ചെയ്യുന്ന, മതത്തിനകത്തും പുറത്തുമായി ക്രിയാത്മകമായ മാറ്റങ്ങൾ ആവശ്യപ്പെടുന്ന മുസ്ലിംസ്ത്രീകളുടെ ഇടപെടലുകളെ കുറിക്കാനാണ് പൊതുവിൽ ഈ പദം ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്നത്. ഇസ്ലാമികഫെമിനിസത്തെ പഠനവിധേയമാക്കിയിട്ടുള്ള അമേരിക്കൻ അമുസ്ലിം ഗവേഷകയായ മാർഗറ്റ് ബദ്രൻ 'എന്താണ് ഇസ്ലാമിക ഫെമിനിസം' എന്ന ചോദ്യത്തിനു നല്കുന്ന ഉത്തരം, 'ഇസ്ലാമികമായ വിചാരമാതൃകയിൽ (paradigm) ഊന്നിയ ഒരു ഫെമിനിസ്റ്റ്വ്യവഹാരവും നിരന്തരാഭ്യാസവും (practice)' എന്നതാണ് (ബദ്രൻ: 2009). ഇസ്ലാമികലോകവും അതിലെ ജീവിതങ്ങളും പോലെതന്നെ വളരെയധികം ബഹുസ്വരമാണ് ഇസ്ലാമിക ഫെമിനിസ്റ്റ്വ്യവഹാരങ്ങളും. ഇവയിൽത്തന്നെ മതേതരവും മതപരവുമായ ധാരകളുണ്ട്. മുസ്ലിംസമുദായത്തിന് ഇസ്ലാമികമൂല്യങ്ങളിൽ അധിഷ്ഠിതമായ ആന്തരികപരിവർത്തനം വേണമെന്നും (ദൈവകേന്ദ്രിതമായ അടിസ്ഥാനത്തിൽത്തന്നെ) പുരുഷകേന്ദ്രിതവ്യവസ്ഥിതിയിൽനിന്നും വിമോചനം തേടേണ്ടതുണ്ടെന്നും ഒരു കൂട്ടർ കരുതുന്നു. മതം മുഴുവൻ സ്ത്രീവിവേചനമാണെന്നും മതത്തിൽനിന്നുള്ള മോചനമേ സ്ത്രീയെയും മോചിപ്പിക്കു എന്നു മറ്റൊരു കൂട്ടരും വാദിക്കുന്നു.

മതപരമായിതന്നെ ലിംഗഭേദത്തെ സമീപിക്കുന്ന ഇസ്ലാമിക ഫെമിനിസ്റ്റ്വ്യവഹാരങ്ങളെയാണ് ഇവിടെ വിശകലനം ചെയ്യുന്നത്. അതിന്റെ ഒരു കാരണം, ഇസ്ലാമികമാകണമെങ്കിൽ അത് മതവിശ്വാസവുമായി വിശകലനപരമായി ബന്ധപ്പെട്ടുനില്ക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ കേവലം സാംസ്കാരിക മുസ്ലിം വീക്ഷണകോണിൽനിന്നുള്ള ലിംഗഭേദവ്യവഹാരമായിമാറും എന്നതാണ് പ്രശ്നം. മറ്റൊരു കാരണം, മതേതരത്വം വാഴ്ത്തപ്പെടുന്ന ആധുനികകാലത്ത് ലിംഗഭേദം, സ്ത്രീവാദം തുടങ്ങിയവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പൊതുവ്യവഹാരങ്ങളിൽ മതകീയ ലിംഗഭേദവിശകലനങ്ങൾക്കും വീക്ഷണങ്ങൾക്കും ലഭിക്കുന്ന ഇടവും ശബ്ദവും വളരെയേറെ പരിമിതമാണ് എന്നതാണ്.

ഇസ്ലാമികഫെമിനിസം എന്ന പേരിനോടും അത് വിഭാവനം ചെയ്യുന്ന പ്രത്യയശാസ്ത്രത്തോടും തത്ത്വചിന്തയോടും ഭാഷയോടും പല രീതിയിലാണ് ഇസ്ലാമികപെൺചിന്തകർ പ്രതികരിക്കുന്നത്. ഖുറാനിലെ ലിംഗഭേദപരാമർശങ്ങളെ പഠനവിധേയമാക്കിയ 1970-കളിലെ പ്രഗത്ഭമുസ്ലിംഗവേഷകരിൽ ഒരാളായ രിഫത്ത് ഹസ്സൻ സ്വയം ഫെമിനിസ്റ്റ് ദൈവശാസ്ത്രജ്ഞ എന്ന് വിശേഷിപ്പിക്കുമ്പോൾ ഒരു ദശകത്തിനിപ്പുറം പ്രധാനപ്പെട്ട ഖുറാൻ പണ്ഡിതയായ ആമിന വദൂദ്, ഫെമിനിസ്റ്റ്

എന്ന ലേബലിനെ സമീപിക്കുന്നത് വളരെ കരുതലോടെയാണ്. സ്വയം ഫെമിനിസ്റ്റ് എന്ന് വിശേഷിപ്പിക്കാൻ വിസമ്മതിക്കുന്ന വദൂദ്, പൊതുവിൽ ഇസ്ലാമിക ലിംഗഭേദവ്യവഹാരങ്ങളെ സൂചിപ്പിക്കാൻ മാത്രമായാണ് 'ഇസ്ലാമിക ഫെമിനിസം' എന്ന പദം ഉപയോഗിക്കുന്നത്. അതു തന്നെ ഫെമിനിസത്തോടുള്ള അതിന്റെ വംശീയകോളനിവത്കരണ ഉത്ഭവത്തോടുള്ള രാഷ്ട്രീയ എതിർപ്പുകൾ എല്ലാം നിലനിർത്തിയാണ്. ഇസ്ലാമിക ഫെമിനിസം എന്ന വിശേഷണത്തെ തീർത്തും നിഷേധിക്കുകയും പല മുസ്ലിംനാട്ടുകളിൽ നിലനില്ക്കുന്ന വ്യതസ്ത മുസ്ലിംസ്ത്രീ ഇടപെടലുകളെ ഇസ്ലാമിക ഫെമിനിസം എന്ന ഒറ്റക്കള്ളിയിൽ ഒതുക്കിയ മാർഗറ്റ് ബദ്രനെപോലുള്ളവരെ വിമർശിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന അസ്മാ ബർലാസ്. അതേസമയം, ദക്ഷിണാഫ്രിക്കക്കാരിയായ സാദിയ ശൈഖിനെപോലുള്ള സമകാലികർ ഫെമിനിസത്തെ കാണുന്നത് നിരാകരണ മനോഭാവത്തോടെയല്ല, മറിച്ച് അതിന്റെ പാശ്ചാത്യ ഉത്ഭവത്തിൽനിന്നു കെട്ടഴിച്ച് മൂന്നാംലോക രാഷ്ട്രീയത്തോടും ഇസ്ലാമിനോടും അവയുടെ തനതുരീതിയിൽ ഇടപഴകാനുതകുന്ന, മുസ്ലിംസ്ത്രീയുടെ വിമോചനത്തിന് സാധ്യതകളുയർത്തുന്ന ആദർശമായാണ്. അതേസമയം, വൈരുദ്ധ്യങ്ങളുള്ള പല വാദങ്ങൾ ഉൾച്ചേർന്ന സൈദ്ധാന്തികപദമായ ഫെമിനിസം, മുസ്ലിംസ്ത്രീ ഇടപെടലുകളെ കുറിക്കുമ്പോൾ അതിന്റെ എല്ലാ അർത്ഥങ്ങളും അതിനു ബാധകമായിത്തീരുന്നുവെന്ന, ബർലാസ് ഉന്നയിക്കുന്ന വിമർശനവും പ്രസക്തമാണ്. മാത്രവുമല്ല ഫെമിനിസത്തിന്റെ പാശ്ചാത്യമായ അടിസ്ഥാനങ്ങൾ, ഫെമിനിസം എന്ന ലേബൽ ഉപയോഗിക്കുന്നതുവഴി ഇസ്ലാമികമായ ലിംഗഭേദവ്യവഹാരങ്ങളെ അകറ്റിനിർത്താൻ മുസ്ലിംസമുദായത്തെ പ്രേരിപ്പിക്കുമെന്നും ബർലാസ് ഉൾപ്പെടെയുള്ളവർ ചൂണ്ടിക്കാട്ടുന്നു.

ആയ്ഷ ഹിദായത്തുല്ല ഇത്തരം ആന്തരിക സംവാദങ്ങളെ തന്റെ 2014-ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച 'ഫെമിനിസ്റ്റ് എഡ്ജസ് ഓഫ് ഖുറാൻ' എന്ന പുസ്തകത്തിൽ വിമർശനാത്മകമായി അവലോകനം ചെയ്യുന്നുണ്ട്. പ്രാഥമികമായി ലിംഗഭേദവുമായുള്ള മുസ്ലിംസ്ത്രീ വ്യവഹാരങ്ങൾ ഇസ്ലാമിന്റെ പരമോന്നതപ്രമാണമായ ഖുറാനെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയാണ് എന്നുള്ളതുകൊണ്ടും, ഇക്കാലയളവു വരെയുള്ള ഇസ്ലാമികഫെമിനിസത്തെ മനസ്സിലാക്കാനുതകുന്ന ഒരു പ്രധാനകൃതിയാണ് ഹിദായത്തുല്ലയുടെ 'ഫെമിനിസ്റ്റ് എഡ്ജസ്'. പുരുഷാധിപത്യപരമായ മതപാരമ്പര്യത്തിന്റെ വേലിക്കെട്ടുകളെയും ഇസ്ലാമോഫോബിക്ക്/ഒറിയന്റലിസ്റ്റ് മതേതര, മുസ്ലിംവിരുദ്ധതയുടെ 'കളിപ്പാട്ടപ്പെടലു'കൾക്കും മധ്യേ, മുസ്ലിംസ്ത്രീയുടെ മത, സാമൂഹിക, ആത്മീയ സ്വത്വം വീണ്ടെടുക്കുന്നതിൽ മഹത്തായ

പങ്കുവഹിച്ച ഖുറാൻ വ്യാഖ്യാതാക്കളുടെ ഫെമിനിസ്റ്റ് കൃതികളെ വിമർശനവിധേയമാക്കി അവയുടെ പ്രശ്നങ്ങൾ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി അവ മുസ്ലിംസ്ത്രീസമുദായത്തിന് നല്കിയ പ്രതീക്ഷയും വിശ്വാസങ്ങൾക്കും ഭംഗം വരുത്തുകയല്ല താൻ ചെയ്തതെന്ന് ഹിദായത്തുല്ല പറയുന്നു. നേരെ മറിച്ച് ഫെമിനിസ്റ്റ് ഖുറാൻ വ്യാഖ്യാനങ്ങളിലെ പ്രശ്നങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കി, പുനർവിചിന്തനം നടത്തി, അവഗണിക്കപ്പെട്ട പുതിയ മേഖലകളിലേക്കും പ്രസക്ത ചോദ്യങ്ങളിലെയും ഉത്തരങ്ങളിലെയും തെറ്റുകളിലേക്കും വെളിച്ചം വീശി ഇസ്ലാമിക ലിംഗഭേദവ്യവഹാരങ്ങളുടെ പുതുമാനങ്ങൾ തേടാനാണ് താൻ ശ്രമിക്കുന്നതെന്ന് ഹിദായത്തുല്ല ആവർത്തിക്കുന്നു.

ഫെമിനിസ്റ്റ് ഖുറാൻവ്യാഖ്യാനങ്ങളും വിമർശനങ്ങളും

റിച്ചാർഡ് ബുലിയെയുടെ മുസ്ലിംലോകം അതിന്റെ 'അരികിൽ' (edge) നിന്നു മനസ്സിലാക്കുക എന്ന ആശയം ഉൾക്കൊണ്ടാണ് ഹിദായത്തുല്ല തന്റെ പുസ്തകത്തിനു പേരിട്ടിരിക്കുന്നത്. തങ്ങളുടെ മതവീക്ഷണങ്ങൾക്ക് അസ്വീകാര്യമായ വ്യതിചലനങ്ങളെ മതത്തിനു പുറത്താക്കാൻ പരിശ്രമിക്കുന്ന വരേണ്യമതാധികാരികളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളാണ് ഇസ്ലാമികചരിത്രത്തിൽ നിരന്തരം കാണാൻ കഴിയുക എന്ന റിച്ചാർഡ് ബുലിയെയുടെ നിരീക്ഷണത്തിൽ ഊന്നിയാണ് ഹിദായത്തുല്ല തന്റെ പുസ്തകം തുടങ്ങുന്നത്. വരേണ്യമതാധികാരികൾ ഈ മത 'കേന്ദ്രത്തിന്' (center) അതിന്റെ അരുകുകൾക്ക് പുറമേ തത്ത്വത്തിലോ പ്രവൃത്തിയിലോ യാതൊരു വ്യതിചലനവും സംഭവിക്കാനിടയില്ലാതെ പരിരക്ഷിക്കുന്നു. അപ്പോഴും അനവധി മാറ്റങ്ങൾക്ക് നിത്യേന വിധേയമായിക്കൊണ്ട്, ഇതേ കേന്ദ്രത്തിന്റെ നിയന്ത്രണങ്ങളോടു യോജിച്ചും വിയോജിച്ചും ഇടപെട്ട് ഭൂരിഭാഗം മുസ്ലിംകളും ജീവിക്കുന്നത് ഈ അരുകുകളിലാണ് എന്നാണ് ബുലിയെ പറയുന്നത്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഇസ്ലാമിന്റെ മാറ്റത്തിനു വേണ്ടതായ ഉത്തേജനം ഈ അരുകുകളിൽനിന്നാണ്, കേന്ദ്രത്തിൽനിന്നല്ല കൂടുതലും ഉണ്ടായത് എന്നാണ് ബുലിയെ വാദിക്കുന്നതെന്ന് ഹിദായത്തുല്ല ചൂണ്ടികാണിക്കുന്നു. ഇസ്ലാമികപാരമ്പര്യത്തിന്റെ ഈ അരികുകളിലാണ് ഖുറാന്റെ ഫെമിനിസ്റ്റ്വായനകളെയും വ്യാഖ്യാനങ്ങളെയും ഇസ്ലാമികസ്ത്രീവാദങ്ങളെയും ഹിദായത്തുല്ല സ്ഥാപിക്കുന്നത്. അതേസമയം ഇത് സ്ഥായിയല്ലെന്നും അവർ ചൂണ്ടികാണിക്കുന്നു. ബുലിയെ വ്യക്തമാക്കുന്നതു പോലെ ഇന്ന് ഇസ്ലാമികപാരമ്പര്യകേന്ദ്രത്തിന്റെ അവിഭാജ്യഘടകങ്ങളായ പലതും പണ്ട് അതിന്റെ അരുകുകളിൽ ഉണ്ടായതാണ്. അതായത്, അരിക് എപ്പോഴും മാറികൊണ്ടിരിക്കുകയും ഈ മാറ്റങ്ങൾ അരികും കേന്ദ്രവും തമ്മിലുള്ള

സ്ഥാനബന്ധങ്ങളെയും മാറ്റികൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. സമകാലിക ഇസ്ലാമികപാരമ്പര്യത്തിന്റെ നിരന്തരസംവാദങ്ങൾക്കും സംഘട്ടനങ്ങൾക്കും ഇടമാകുന്ന ഫെമിനിസ്റ്റ് അരികുകളിലാണ് ഖുറാൻ ഫെമിനിസ്റ്റ് വ്യാഖ്യാനങ്ങളെയും അർത്ഥവ്യുത്പത്തികളെയും ഹിദായത്തുല്ല അടയാളപ്പെടുത്തുന്നത്.

രിഫ്ഫത്ത് ഹസ്സൻ, അസീസ അൽ ഹിബ്രി, ആമിന വദൂദ്, അസ്മാ ബർലസ് തുടങ്ങിയവരുടെ ഭാഗികമായ ഖുറാൻ വ്യാഖ്യാനങ്ങളെയാണ് ഹിദായത്തുല്ല വിമർശനാത്മകമായി അവലോകനം ചെയ്യുന്നത്. വദൂദും ബർലസുമൊക്കെ തങ്ങളുടെ ഖുറാൻ വായനകൾ 'ഫെമിനിസ'ത്തിൽനിന്നു, അതിന്റെ മൂല്യങ്ങളിൽനിന്നു, വ്യതിരിക്തമായി സൈദ്ധാന്തികവത്കരിക്കാൻ പരിശ്രമിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും കേവലം വിശേഷണപരം മാത്രമാണ് ഈ വ്യഖ്യാനങ്ങളും ഫെമിനിസവും തമ്മിലുള്ള വ്യതിരിക്തതയെന്നും ഹിദായത്തുല്ല ചൂണ്ടിക്കാട്ടുന്നു. ആധുനികഫെമിനിസ്റ്റ് ആദർശങ്ങളായ ലിംഗസമത്വം, ലിംഗനീതി തുടങ്ങിയ മൂല്യങ്ങളുടെ കണ്ണടവെച്ച് ഖുറാനെ വായിക്കാനും ആ മൂല്യങ്ങൾ ഖുറാനിൽ കണ്ടെത്താനുമാണ് ഖുറാന്റെ ഫെമിനിസ്റ്റ് വ്യാഖ്യാതാക്കൾ ശ്രമിക്കുന്നതെന്നും അവർ പറയുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഇവരുടെ കൃതികളെയെല്ലാം ഫെമിനിസ്റ്റ് ഖുറാൻ വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ എന്നാണ് അവർ വിശേഷിപ്പിക്കുന്നത്. നിരന്തരമായി സ്ത്രീവിരുദ്ധം എന്ന് പ്രശ്നവത്കരിക്കപ്പെടുന്ന, ഇസ്ലാമിന്റെ സ്ത്രീവിരുദ്ധത തെളിയിക്കാൻ ഇസ്ലാമോഫോബിസ്റ്റുകളും മുസ്ലിംവിരുദ്ധരും മതേതര ഫെമിനിസ്റ്റുകളും ഉപയോഗിക്കുന്ന, അതേസമയം സ്ത്രീവിരുദ്ധമായി പ്രവർത്തിക്കാൻ മുസ്ലിംകളും ഉപയോഗിക്കുന്ന, വിവാദപരമായ ഖുറാൻസൂക്തങ്ങളെയാണ് ഫെമിനിസ്റ്റ് ഖുറാൻ വ്യാഖ്യാതാക്കൾ പഠനവിധേയമാക്കുന്നത്. ഈ സൂക്തങ്ങൾക്ക് പുരുഷ ഇടമായ ഇസ്ലാമികവ്യാഖ്യാനപാരമ്പര്യത്തിൽ ഉൾച്ചേർന്നിരിക്കുന്ന പിതൃകേന്ദ്രിതഅർത്ഥങ്ങളിൽനിന്നു വേറിട്ട് മനസ്സിലാക്കാൻ മൂന്നു വ്യാഖ്യാനരീതികളാണ് ഇവർ ഉപയോഗിക്കുന്നതെന്ന് ഹിദായത്തുല്ല പറയുന്നു.

ചരിത്രസന്ദർഭങ്ങളിലൂന്നിയ വായനകൾ: ഓരോ സൂക്തത്തിന്റെയും പശ്ചാത്തലം ഗ്രഹിച്ച് അതിന്റെ ആധുനികകാലത്തെ വ്യാഖ്യാനം മനസ്സിലാക്കൽ. പിതൃകേന്ദ്രിതസമൂഹത്തിൽ അവതരിച്ച ഖുറാനിൽ ആ സമൂഹത്തിന് പെട്ടെന്ന് ഉൾക്കൊള്ളാനാവാത്തവിധം തീവ്രമായ പരിഷ്കരണങ്ങൾ കൊണ്ടുവരാൻ കഴിയില്ലെന്നും അതുകൊണ്ട് അനുക്രമമായ മാറ്റത്തിനുതകുന്ന രീതിയിലാണ് ഖുറാന്റെ ലിംഗഭേദസമീപനം എന്നതിലാണ് ഈ രീതി അടിസ്ഥാനമാക്കുന്നത്.

ഉദാഹരണത്തിന് ഖുറാനിലെ നാലാം അധ്യായമായ 'സ്ത്രീകളിലെ' 34-ാംസൂക്തത്തിന്റെ ഭാഗങ്ങൾ നോക്കുക: 'ഏത് സ്ത്രീകളിൽനിന്നു നിങ്ങൾ അനുസരണക്കേട് ആശങ്കിക്കുന്നുവോ, അവരെ നിങ്ങൾ (ആദ്യം) സദുപദേശം നടത്തുക, ശയ്യകളിൽ പിരിഞ്ഞിരിക്കുക, പ്രഹരിക്കുക. അങ്ങനെ അവർ നിങ്ങളെ അനുസരിക്കുന്നവരായി തീർന്നാൽ പിന്നെ അവരെ പീഡിപ്പിക്കാൻ മാർഗ്ഗമന്വേഷിക്കാവതല്ല. മീതെ അത്യുന്നതനും വലിയവനുമായ അല്ലാഹുവുണ്ടെന്ന് ഓർത്തിരിക്കുക' (അബുൽ അഅ്ല മൗദൂദി, തഫ്ഹീമുൽ ഖുറാൻ, മലയാളവിവർത്തനം, വാല്യം ഒന്ന്, പേജ് 309).

ഈ സൂക്തഭാഗത്തിലെ മറ്റുകാര്യങ്ങൾ (ഭർത്താവിനെ അനുസരിക്കൽ, ശയ്യകളിൽ പിരിഞ്ഞിരിക്കൽ തുടങ്ങിയവ) വദൂദും മറ്റും വ്യഖ്യാനവിധേയമാക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും ഇവിടെ 'പ്രഹരിക്കുക' എന്നതിന്റെ വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ മാത്രമാണ് വിശകലനം ചെയ്യുന്നത്.

ഇസ്ലാമിന്റെ സ്ത്രീവിരുദ്ധതക്ക് ഉത്തമോദാഹരണമായി ഉയർത്തിക്കാട്ടപ്പെടുന്ന ഈ സൂക്തം തന്റെ ആദ്യകൃതിയിൽ വദൂദ് വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നത്, അക്കാലത്ത് വിവാഹമെന്നത് സ്ത്രീ, പുരുഷന് കീഴ്പ്പെടലായിരുന്നുവെന്നും വളരെ ഹിംസാത്മകമായി ഭർത്താവ് പെരുമാറുന്നതിൽ നിന്നു തടയാനും ഹിംസയുടെ അളവും ഗൗരവവും കുറയ്ക്കാനുമാണ് ഈ വാക്യം നിർദ്ദേശിക്കുന്നതെന്നുമാണ്.

'നുശൂസ്' എന്ന പദമാണ് ഭാര്യയുടെ അനുസരണക്കേട് ഭർത്താവിൽ ഉണ്ടാക്കുന്ന ആശങ്കക്ക് ഖുറാൻ ഉപയോഗിക്കുന്നത്. സയ്യിദ് ഖുതുബിനെ പോലുള്ള പ്രഗത്ഭപണ്ഡിതർ വൈവാഹികജീവിതത്തിലെ സ്വരച്ചേർച്ചയില്ലായ്മ എന്നാണ് ഇതിനെ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നത് എന്ന് ചൂണ്ടികാണിക്കുന്ന വദൂദ്, ഇതിനു പരിഹാരമായി ഖുറാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്ന മാർഗങ്ങളിൽ ഒടുവിലത്തേത് മാത്രമാണ് പ്രഹരം എന്ന് വിവരിക്കുന്നു. വൈവാഹിക പൊരുത്തത്തിനും അതു നേടിയെടുക്കുന്നതിനുമാണ് ഖുറാൻ പ്രാധാന്യം നല്കുന്നതെന്നും സ്വരചേർച്ച ബലാത്കാരമായി ഉണ്ടാക്കേണ്ടതല്ലെന്നുമാണ് ഖുറാൻ ആത്യന്തികമായി നിർദ്ദേശിക്കുന്നതെന്ന് വദൂത് പറയുന്നു. ഇവ ആദ്യമാർഗങ്ങൾ ആണെന്നും അവസാനത്തേത് ഉപയോഗിക്കാതെതന്നെ വൈവാഹികപ്രശ്നങ്ങൾ പരിഹരിക്കാമെന്നും വദൂദ് പറയുന്നു. ഇനി പ്രഹരിക്കേണ്ട അവസ്ഥയിലും അത് ഗാർഹികപീഡനത്തിനോ ഇണകൾ തമ്മിലുള്ള സംഘർഷത്തിനോ വഴിവെക്കരുത്, അത് അനിസ്ലാമികമാണെന്നും അവർ കൂട്ടിച്ചേർക്കുന്നു (വദൂദ്: 1999).

പാഠാന്തരവായനകൾ: ഖുറാനിലെ സൂക്തങ്ങൾ പരസ്പരം ബന്ധപ്പെടുത്തി വായിച്ച് ഖുറാന്റെ പൂർണസന്ദേശം മനസ്സിലാക്കുകയും ഇതിൽ ഓരോ സൂക്തങ്ങളുടെയും അർത്ഥം ഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്യുക. ഉദാഹരണത്തിന് മേല്പറഞ്ഞ സൂക്തം വദൂദ് തുടർന്ന് വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നത് ഇതേ വിഷയത്തിലുള്ള മറ്റ് ഖുറാൻ വാക്യങ്ങളുടെ ആശയസമഗ്രതയിലാണ്. ഇതേ അധ്യായത്തിലെ 128-ാം സൂക്തഭാഗം വദൂദ് ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കുന്നു: “അവർ രണ്ടു പേരും തങ്ങൾക്കിടയിൽ പരസ്പരം ഒത്തുതീർപ്പുണ്ടാക്കുന്നതിൽ വിരോധമില്ല. ഒത്തുതീർപ്പാകുന്നു ഏതുനിലയ്ക്കും നല്ലത്.”— ഖുറാൻ (4:128) (അബുൽ അഅ്‌ല മൗദൂദി, തഫ്ഹീമുൽ ഖുറാൻ, മലയാളവിവർത്തനം, വാല്യം ഒന്ന്, പേജ് 309). ഒത്തുതീർപ്പാണ് നല്ലത് എന്ന് ഖുറാൻ തന്നെ നിഷ്കർഷിക്കുന്ന സാഹചര്യത്തിൽ ദ്രോഹമേല്പിക്കാനായി ഭാര്യയെ പ്രഹരിക്കുന്ന ഭർത്താവിന് ഒരിക്കലും തന്റെ ചെയ്തിയെ അനുകൂലിക്കാൻ 4:34 സൂക്തം ഉപയോഗിക്കാൻ സാധ്യമല്ലെന്ന് വദൂദ് ഉറപ്പിച്ച് പറയുന്നു.

തൗഹീദ് അഥവാ ഏകദൈവത്വത്തിൽ അധിഷ്ഠിതമായ വായനകൾ: പടപ്പ് പടച്ചവനോടു മാത്രം വിധേയപ്പെടുക എന്ന ഏകദൈവത്വം/തൗഹീദ് എന്ന ഇസ്ലാമിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലൂന്നി പിതൃകേന്ദ്രിതവ്യവസ്ഥിതിയെ നിഷേധിക്കുകയും ഇസ്ലാം ഈ വ്യവസ്ഥിതിയിൽനിന്നും ആത്യന്തികമായി വിമോചനംനല്കുന്ന ജീവിതവ്യവസ്ഥയാണെന്ന് തത്ത്വത്തിൽ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയുമുള്ള വ്യാഖ്യാനമാണിത്. അപ്പോൾ ആത്യന്തികമായി ഭാര്യയും ഭർത്താവും (ഖുറാനിൽ എപ്പോഴും ഉപയോഗിക്കുന്ന പദങ്ങൾ 'സൌജ്' അഥവാ ഇണ/ഇണകൾ എന്നാണ്, അവ ഭരിക്കുന്നവൻ/ഭരിക്കപ്പെടുന്നവൾ എന്ന അർത്ഥം വരുന്ന ഭർത്താവ്/ഭാര്യ എന്നിവയുടെ അറബിപദങ്ങൾ അല്ല.) അവർ അല്ലാഹുവിനെ ഒരുപോലെ അനുസരിക്കേണ്ടവരാകുന്നു.

രിഫത്ത് ഹസ്സനും അസീസ അൽ ഹിബ്രിയും ആമിനാ വദൂദും അസ്മാ ബർലസും ഉപയോഗിക്കുന്ന ഈ രീതിശാസ്ത്രങ്ങളുടെയും അതിന്റെ ആദർശാടിസ്ഥാനങ്ങളുടെയും കുഴപ്പങ്ങൾ ഹിദായത്തുല്ല വിവരിക്കുന്നു. ഒന്നാമതായി ലിംഗഭേദം എന്താണെന്ന് ഫെമിനിസ്റ്റ് ഖുറാൻ വ്യാഖ്യാതാക്കൾ വ്യക്തമാക്കുന്നില്ല. എന്താണ് ലിംഗഭേദമെന്ന് ചർച്ച ചെയ്യാതിരിക്കുക വഴി, പുരുഷത്വത്തിന്റെ സാർവലൗകികതയും ഖുറാനികവചനങ്ങളിലെ സ്ത്രീത്വം, പുരുഷത്വം, അവയുടെ പരസ്പരബന്ധിതമായ രൂപീകരണം ഇവയെ അപനിർമ്മിക്കുന്നതിൽ ഫെമിനിസ്റ്റ്‌വ്യാഖ്യാതാക്കൾ പരാജയപ്പെടുന്നു. ഇതേ കാരണത്താൽ സ്ത്രീയും പുരുഷനും

ഒരുപോലെ ഭൂമിയിൽ അല്ലാഹുവിന്റെ പ്രതിനിധി (ഖലീഫത്തുല്ല) ആയതിനാൽ ആത്മീയ,മതകീയ, ദൈവിക ജീവിതയിടങ്ങളിൽ ലിംഗഭേദം വിവേചനത്തിനോ വിശേഷാധികാരത്തിനോ കാരണമല്ല എന്നവർ വ്യക്തമാക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും ദൈനംദിന, വ്യക്തി, സാമൂഹിക ജീവിതത്തിൽ ശാരീരികമായും ധാർമികമായും ഖുറാൻ വിഭാവനം ചെയ്യുന്ന ലിംഗഭേദാശയങ്ങളെയും യുക്തിയെയും മനസ്സിലാക്കുന്നതിൽ അവർ പരാജയപ്പെടുന്നുവെന്ന് ഹിദായത്തുല്ല നിശിതമായി വിമർശിക്കുന്നു. ആധുനിക സ്ത്രീവാദമൂല്യങ്ങളായ ലിംഗനീതി, ലിംഗസമത്വം തുടങ്ങിയവയെ ഫെമിനിസ്റ്റ് ഖുറാൻ വ്യാഖ്യാതാക്കൾ അഖണ്ഡമായ ചരിത്രബന്ധമില്ലാത്ത, കാലത്തിനും ദേശത്തിനുമതീതമായാണ് മനസ്സിലാക്കുന്നത്. ഇവ പുരാതനമായ ഒരു ദൈവികപാഠത്തിന് (divine text) വ്യാഖ്യാനാർത്ഥങ്ങളായി ചാർത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. അതേസമയം ഫെമിനിസത്തിൽ നിന്ന് വിമുക്തമാണ് തങ്ങളുടെ പ്രത്യയശാസ്ത്രമെന്ന് അവകാശപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. അതിലുപരി, ഹിദായത്തുല്ല ഉയർത്തുന്ന വിമർശനം ഫെമിനിസ്റ്റ് ഖുറാൻ വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ രീതികളെ സംബന്ധിച്ച് കൂടിയാണ്. നേരത്തെ ഉദാഹരിച്ച 4:34 സൂക്തത്തിനെ വദൂദ് വ്യാഖ്യാനിച്ച് സ്ത്രീവിരുദ്ധമല്ലാത്താതാക്കി മാറ്റാൻ ശ്രമിക്കുന്നതിനെ കെഷ്യാ അലിയുടെ വ്യാഖ്യാനവിമർശന പഠനങ്ങളുടെ വെളിച്ചത്തിൽ ഹിദായത്തുല്ല വിമർശിക്കുന്നുണ്ട്. മുകളിൽ വിവരിച്ച തന്റെ ആദ്യകൃതിയിലെ വ്യാഖ്യാനത്തിൽനിന്നു വ്യത്യസ്തമായാണ് ഇതേ സൂക്തത്തെ വദൂദ് തന്റെ പില്ക്കാലത്തു പ്രസിദ്ധീകരിച്ച 'ലിംഗഭേദ ജിഹാദി'ൽ സമീപിക്കുന്നതെന്ന് ഹിദായത്തുല്ല തുടരുന്നു. ഖുറാൻ, ഭർത്താവിന് ഭാര്യയെ അടിക്കാൻ അനുവദിക്കുന്നുണ്ടോ എന്ന് ലളിതമായി ചോദിച്ചാൽ, ഉണ്ട് എന്നാണ് ഉത്തരം (വദൂദ്:2006). അതേസമയം, പ്രവാചകന്റെ വൈവാഹികജീവിതത്തിൽ അസ്വാരസ്യങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും അദ്ദേഹം ഒരിക്കലും ഭാര്യമാരോട് ഈ രീതിയിൽ പെരുമാറിയിട്ടില്ല. പ്രവാചകപത്നിയെ സംബന്ധിച്ച് അപവാദങ്ങൾ പ്രചരിച്ച വേളയിലോ, തിരുമേനിയുടെ ചില പ്രവർത്തനങ്ങൾ അനിഷ്ടകരമായതിന് പത്നിമാർ ഒരുമിച്ച് അദ്ദേഹത്തിനെതിരെ ഗൂഢാലോചന നടത്തിയപ്പോഴോ അദ്ദേഹം സ്വീകരിച്ച മാർഗം അവരിൽനിന്ന് അകന്നിരിക്കലും മൗനംവരിക്കലുമായിരുന്നു, ഒരിക്കലും ഒരുതരത്തിലുമുള്ള പ്രഹരമേല്പിക്കലായിരുന്നില്ല. ഖുറാനിന്റെ ഉത്തമാനുയായി പ്രവാചകൻ മുഹമ്മദ് ആയതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാതയാണ് മുസ്ലിം സമുദായത്തിന് മാതൃകയാവേണ്ടത് എന്ന് വദൂദ് പറയുന്നു. തന്റെ വ്യാഖ്യാനം വദൂദ് അവസാനിപ്പിക്കുന്നത് ഖാലിദ് അബൂ ഫദ്ലിനെ ഉദ്ധരിച്ചാണ്. അതായത് ഖുറാനികവചനത്തിൽ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയ

പ്രവൃത്തിയെപ്പറ്റി ആശയക്കുഴപ്പം (അത് ഇസ്ലാമിക മൂല്യങ്ങൾക്ക് എതിരാകുമ്പോൾ) ഉണ്ടാവുമ്പോൾ അല്ലാഹുവിന്റെ പ്രതിനിധി എന്ന നിലയ്ക്ക് മുസ്ലിം തന്റെ കർത്തൃത്വം വിനിയോഗിക്കണമെന്നും സ്വമനസ്സാക്ഷിയുടെ ഇസ്ലാമികബോധം അനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കണമെന്നും അബൂ ഫദ്ല് പറയുന്നു. അങ്ങനെ വരുമ്പോൾ, പ്രഹരത്തിനുള്ള അനുവാദം അല്ലാഹുവിന്റെ പരീക്ഷണമാണെന്നും, ഇസ്ലാമികമൂല്യങ്ങൾക്ക് എതിരാകയാൽ ഭർത്താക്കന്മാർ അങ്ങനെ ചെയ്യാൻ പാടില്ലെന്നും വദൂദ് സമർഥിക്കുന്നു. ഹിദായത്തുല്ല ഇത് ചർച്ചചെയ്യുമ്പോൾ കെഷ്യ്യാ അലിയുടെ നീരിക്ഷണവും ഇവിടെ ചേർത്തുവായിക്കുന്നു. 'ദൈവം മനസ്സാക്ഷിക്ക് നിരക്കാത്തതു ചെയ്യാൻ മുസ്ലിംകളോട് ആവശ്യപ്പെടുന്നില്ല എന്നകാര്യത്തിൽ, വ്യക്തി ധാർമികമായ തീരുമാനങ്ങൾ കൈകൊള്ളുക എന്ന ഉത്തരവാദിത്തം കൂടി ഉൾക്കൊള്ളുന്നുണ്ട്' എന്നതാണത്. മദ്ധ്യകാലഘട്ടത്തിലെ പ്രസിദ്ധ സൂഫി തത്ത്വചിന്തകനായ ഇബ്നു അറബിയുടെ, ഖുറാനിലെ വാക്കുകളുടെ എല്ലാ അർത്ഥങ്ങളും അല്ലാഹു ഉദ്ദേശിക്കുന്നുണ്ട് എന്ന ദൈവശാസ്ത്രപരമായ വാദത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി ലോറ സിലേഴ്സിന്റെ ഈ എല്ലാ അർത്ഥങ്ങളും ദൈവം അംഗീകരിക്കുന്നില്ല എന്ന നിർണയം ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. അതിന്റെ പിൻബലത്തിൽ മുസ്ലിമിന്റെ മുസ്ലിമായിത്തീരൽ എന്നത് അല്ലാഹുവിന്റെ പ്രതിനിധി എന്ന നിലയ്ക്ക് അർത്ഥങ്ങളുടെ തെരെഞ്ഞെടുപ്പിലാണ് എന്ന് ഹിദായത്തുല്ല ഉപസംഹരിക്കുന്നു.

ഹിദായത്തുല്ല ഉയർത്തുന്ന മറ്റു വിമർശനങ്ങളിലൊന്ന് ഫെമിനിസ്റ്റ് ഖുറാൻ വ്യാഖ്യാതാക്കൾ തങ്ങളുടെ ആശയങ്ങൾക്ക് തെളിവായി ചില ഹദീസുകൾ (നബിചര്യാരേഖകൾ) തിരഞ്ഞെടുക്കുകയും എതിരായി വരുന്നവയെ ഒഴിവാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു എന്നതാണ്. അതുപോലെ മറ്റൊരു മുഖ്യമായ വിമർശനമാണ്, ഖുറാനിന്റെ കാലികമായ സ്ത്രീവിരുദ്ധതകളെ അഭിമുഖീകരിക്കുന്നതിനു പകരം സ്ത്രീവിരുദ്ധത, ഖുറാൻ വ്യാഖ്യാനങ്ങളുടേതു മാത്രമാണ് എന്ന ഫെമിനിസ്റ്റ് വ്യാഖ്യാതാക്കളുടെ സമീപനം എന്നത്. പുരുഷാധിപത്യ തഫ്സീർ പാരമ്പര്യത്തെ നിരാകരിക്കുമെന്നോണം തങ്ങൾ പിതൃകേന്ദ്രിത അർത്ഥങ്ങളിൽനിന്ന് ഖുറാനെ വിമോചിപ്പിച്ച് അതിന്റെ യഥാർത്ഥവ്യാഖ്യാനം നല്കുന്നുവെന്ന രീതിയിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്ന ഫെമിനിസ്റ്റ് വ്യാഖാനങ്ങളുടെ അഖണ്ഡനീയ അവകാശവാദങ്ങളെ ഹിദായത്തുല്ല നിശിതമായി വിമർശിക്കുന്നുണ്ട്. ദൈവികവചനം മനസ്സിലാക്കുന്നതിൽ പിതൃകേന്ദ്രീകൃത വ്യാഖ്യാനങ്ങൾക്കുള്ള അതേ കാലിക, മാനുഷിക പരിമിതികൾ ഫെമിനിസ്റ്റ് വായനകൾക്കുമുണ്ടെന്ന് ഹിദായത്തുല്ല ചൂണ്ടികാണിക്കുന്നു.

ഇനി എങ്ങനെയാണ് ഈ പ്രശ്നങ്ങളെ തരണംചെയ്ത് ഖുറാനെ വ്യാഖ്യാനിക്കുക എന്ന ചോദ്യത്തിന് കെഷ്യാ അലിയുടെ ഉത്തരമാണ് ഹിദായത്തുല്ലയും നിർദ്ദേശിക്കുന്നത്. അതിങ്ങനെയാണ്: 'വ്യാഖ്യാന ഉത്തരവാദിത്തം'(interpretive responsibility), അതായത് തങ്ങളുടെ വ്യാഖ്യാന തെരഞ്ഞെടുപ്പുകളെകുറിച്ച് ബോധവതികളാവുകയും അവയെ അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്യുക, മറിച്ച്, ഇതു ഖുറാനിനാൽ സ്വമേധയാ തെളിയിക്കപ്പെടുന്നതാണ് എന്നവകാശപ്പെടാതിരിക്കുക, വ്യാഖ്യാതാവ് തന്റെ വ്യക്തിപരവും പ്രാമാണികവും പ്രത്യയശാസ്ത്രപരവും സാമൂഹികവുമായ വീക്ഷണങ്ങളും ധാരണകളും തുറന്നുപ്രകടിപ്പിക്കുകയും അവയെപ്പറ്റി ബോധവതിയാവുകയും ചെയ്യുക

ഫെമിനിസ്റ്റ് ഖുറാൻ വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ ചരിത്രപരമായി നമ്മുടെ കാലത്തിൽ സ്ഥാപിതമായതാണെന്നും ആയതിനാൽ പരിപൂർണ്ണമായി ഖുറാനികപാഠവുമായി ഒത്തുചേരാനിടയില്ലെന്നും അവർ സമർത്ഥിക്കുന്നു. അബൂസയ്ദിനെ ഉദ്ധരിച്ചുകൊണ്ട്, ഖുറാൻ ഒരു പാഠമായല്ല, ഒരു ജൈവികവ്യവഹാരമായി ദർശിക്കാനും, അതിന്റെ അർത്ഥം അന്വർത്ഥമാക്കുന്നതിൽ ഭാഗമാകാനും അങ്ങനെ അർത്ഥങ്ങളെ കാലത്തിന്റെയും ഇടത്തിന്റെയും വേലികളിൽനിന്ന് മോചിപ്പിക്കാനും ഹിദായത്തുല്ല നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

സൂഫിസത്തിലൂടെ ലിംഗഭേദത്തെ വീക്ഷിക്കുമ്പോൾ:

സാദിയ ശൈഖ്, സാറാ ഹഖ്

ഹിദായത്തുല്ല അവസാനിപ്പിക്കുന്നത് സാദിയ ശൈഖിന്റെ സൂഫിസത്തിലൂടെയുള്ള ഇസ്ലാമിക ലിംഗഭേദ പുനർവിചിന്തനത്തിൽ പ്രത്യാശ പ്രകടിപ്പിച്ചാണ്. സാദിയ ശൈഖിന്റെ 'സൂഫി നറേറ്റീവ്സ് ഓഫ് ഇന്റിമസി: ഇബ്ന അറബി, ജെൻഡർ ആന്റ് സെക്ഷ്വാലിറ്റി' എന്ന പുസ്തകം (2012) മധ്യകാല അന്ദുലുസിൽ (സ്പെയിൻ) ജീവിച്ച മുഹിയ് അൽ ദീൻ ഇബ്ന അൽ അറബി (1165-1240) എന്ന ബഹുമുഖപ്രതിഭയും സൂഫിപണ്ഡിതനുമായ ഇബ്ന അറബിയുടെ ലിംഗഭേദ കാഴ്ചപ്പാടുകളും ലിംഗഭേദത്തെ സംബന്ധിച്ച പ്രാമാണിക വ്യാഖ്യാനങ്ങളും അവതരിപ്പിക്കുകയും വ്യത്യസ്തമായൊരു ഫെമിനിസ്റ്റ്വായന നടത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇസ്ലാമികമായ വൈജ്ഞാനിക ആത്മീയതത്ത്വശാസ്ത്ര ഇടത്തിൽനിന്ന് വളരെ റാഡിക്കലായ ചിന്തകളാണ് ഇബ്ന അറബി ഉണർത്തുന്നത്. ആരാണ് ഞാൻ? എന്ന ജീവതത്ത്വശാസ്ത്രപരമായ ദാർശനിക ചോദ്യമാണ് ശൈഖിന്റേത്; 'എന്റെ' ലിംഗഭേദപരത എങ്ങനെ എന്നെ

ഞാൻ ആകുന്നു, എങ്ങനെ എന്റെ മുസ്ലിമാകലിനെ അത് സ്വാധീനിക്കുന്നു, എന്റെ മുസ്ലിമാകൽ എങ്ങനെ എന്റെ ലിംഗഭേദത്തെ തിരിച്ചും സ്വാധീനിക്കുന്നു, മുസ്ലിം നിശ്ചിതമായ രീതിയിൽ ലിംഗവത്കരിക്കപ്പെട്ടവൻ/വൾ/അത് ആണോ? അതോ ഇസ്ലാമിൽ ആൺ/പെൺ എന്നിങ്ങനെ ലിംഗഭേദങ്ങൾ ഉരുത്തിരിയുന്നത് പല ഭിന്നതകളിലൂടെയും സാമ്യതകളിലൂടെയും ഇവയുടെ ഇടപെടലുകളിലൂടെയുമാണോ? തുടങ്ങിയ ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഇബ്നു അറബിയുടെ സൂഫിചിന്തകളുടെയും അദ്ധ്യാത്മദർശനങ്ങളുടെയും പ്രാമാണികവായനയുടെയും വെളിച്ചത്തിൽ ഉത്തരം തേടുകയാണ് സാദിയ ശൈഖ്. ഇബ്നു അറബി ഇസ്ലാമികലോകത്ത് വളരെയധികം വായിക്കപ്പെടുകയും സംവദിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. പിന്നീടുവന്ന വഹാബിസത്തിന്റെ സ്വാധീനത്താൽ ഇദ്ദേഹത്തെപോലുള്ളവർ ഇസ്ലാമികദർശനങ്ങളുടെ തിരശ്ശീലയുടെ പിന്നിലേക്ക് തള്ളപ്പെട്ടു. വഹാബി പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവായ മുഹമ്മദ് ഇബ്ൻ അബ്ദുൽ വഹാബ് തന്നെ ഇബ്നു അറബിയെ അവിശ്വാസിയായി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് സാദിയ ശൈഖ് ചൂണ്ടികാട്ടുന്നു.

പുരുഷകാമനകളുടേയും അഭിരതികളുടേയും സ്വീകരണസ്ഥാനം എന്ന് മുസ്ലിം സ്ത്രീശരീരത്തെ വിഭാവനം ചെയ്യുന്ന മുഖ്യധാരാ ആൺകോയ്മ, ഇസ്ലാമിക പാരമ്പര്യത്തെ ചോദ്യംചെയ്യാനുതകുന്ന രീതിയിൽ ആൺ/പെൺ അവസ്ഥകൾക്ക് അതീതമായി ദൈവം/അടിമ എന്ന ബന്ധത്തിന്റെ സമഗ്രതയിൽ ലിംഗവത്കരിക്കപ്പെടാത്ത ആത്മീയാവസ്ഥയിലാണ് ഇബ്നു അറബിയുടെ 'മനുഷ്യൻ/Being' സ്ഥിതി കൊള്ളുന്നത്. ഏതൊരു സ്ത്രീയ്ക്കും 'ഖുത്ബ്' ആകാൻ കഴിയും; അതായത് അല്ലാഹുവിലേക്ക് പരമാവധി അടുക്കാൻ സാധിക്കും. ഒരു സൂഫിയുടെ പരമോന്നത ആത്മീയസ്ഥാനത്തെ കുറിക്കുന്ന പദമാണ് ഖുത്ബ. അപ്പോൾ തീർച്ചയായും സാമുദായികമായും സാമൂഹികമായും സ്ത്രീക്ക് പുരുഷനോളം ഔന്നത്യം കൈവരിക്കാൻ സാധിക്കും. സ്ത്രീയ്ക്ക്, പുരുഷനടങ്ങുന്ന സംഘത്തിന് പ്രാർത്ഥനാനേതൃത്വം നല്കാമെന്നും (ഇമാമത്ത്) കർമശാസ്ത്ര നിയമനിർമാണസ്ഥാപനങ്ങളെ നയിക്കാമെന്നും (ഫുഖ്ഹ) സാദിയാ ശൈഖ്, ഇബ്നു അറബിയുടെ പ്രാമാണിക വായനകളുടെ പിൻബലത്തിൽ സമർത്ഥിക്കുന്നു. ഒരു പുരുഷന്റെ സാക്ഷ്യത്തിനു തുല്യമാണ് രണ്ട് സ്ത്രീകളുടേത് എന്ന ഇസ്ലാമിക നിയമം സാർവലൗകികമല്ലെന്ന് ഇബ്നു അറബിയെ ഉദ്ധരിച്ച് ശൈഖ് ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു. ചില സംഗതികളിൽ സ്ത്രീയുടെ സാക്ഷ്യത്തിന് പുരുഷനേക്കാൾ മുൻഗണന കൊടുക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഇബ്നു അറബി നിരീക്ഷിക്കുന്നു, അത് ആർത്തവവും പ്രസവവും കുഞ്ഞിന്റെ പിതാവ് ആരെന്ന് നിശ്ചയിക്കലുമാണ്. അപ്പോൾ

സ്ത്രീയ്ക്ക്, സ്ത്രീസംബന്ധിയായ കാര്യങ്ങളിൽ അറിവും വിവേകവും ഉണ്ടെന്ന് ഇസ്ലാം മനസ്സിലാക്കുന്നു. അക്കാലങ്ങളിൽ സ്ത്രീയുടെ വ്യവഹാരഇടങ്ങൾ പ്രധാനമായി അവരുടെ ശരീരങ്ങളും ഗാർഹികയിടങ്ങളുമായിരുന്നു. മറ്റുകാര്യങ്ങളിൽ പുരുഷന് അന്നത്തെ സാമൂഹികപശ്ചാത്തലത്തിൽ മുൻഗണന കൊടുക്കൽ സ്വാഭാവികം. ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രാമാണിക അനുശാസനകൾ ഒരു സ്ത്രീയ്ക്ക് സാക്ഷ്യകാര്യങ്ങളിൽ ആശയക്കുഴപ്പം വന്നാൽ മറ്റൊരു സ്ത്രീയ്ക്ക് ശരിയായി ഓർമ്മിപ്പിക്കാം എന്നാണ്. ആശയക്കുഴപ്പം, മറവി തുടങ്ങിയവ തികച്ചും മാനുഷികസംഗതികളാണ്. അതേസമയം രണ്ടു സ്ത്രീകളിൽ ഒരുവൾക്ക് മറവി സംഭവിക്കില്ല എന്നും ഇതിൽ ധ്വനിക്കുന്നുണ്ട്. മറക്കാതിരിക്കൽ ആകട്ടെ, അല്ലാഹുവിന്റെ ഗുണമാകുന്നു (ഖുറാൻ 20:52) എന്ന് ഇബ്നു അറബി പറയുന്നു. അതേസമയം, ആദിമപുരുഷനായ ആദമും അവന്റെ അനുയായികളും ദൈവികാജ്ഞ മറന്നുപോയവരാണെന്ന് മുഹമ്മദ് നബി പറഞ്ഞതും ഇബ്നു അറബി ഇവിടെ കൂട്ടിവായിക്കുന്നുണ്ട്. അങ്ങനെ സ്ത്രീയെ പുരുഷനേക്കാൾ ദൈവികഗുണത്തോട് അടുത്തുനില്ക്കുന്ന രീതിയിൽ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്ന ഇബ്നു അറബി സ്ത്രീ/പുരുഷ ഭേദങ്ങളെ തീർത്തും നവീനമായി ദർശിക്കാൻ നമ്മെ പ്രാപ്തരാക്കുന്നു. അതേസമയം സൂഫിസത്തെ തീർത്തും സ്ത്രീവിരുദ്ധമല്ലാത്ത ഒന്നായി ശൈഖ് ചിത്രീകരിക്കുന്നുമില്ല. പുരുഷമേൽക്കോയ്മകളും സ്ത്രീവിരുദ്ധപ്രവണതകളും സൂഫി പാരമ്പര്യത്തിലുമുണ്ട്. പക്ഷേ, ഇതിനെ മറികടക്കാനുള്ള വിഭവങ്ങളും ശബ്ദങ്ങളും ഇടങ്ങളും ഇതേ പാരമ്പര്യത്തിൽ തന്നെ ഉണ്ടെന്നുള്ളതിനുള്ള തെളിവാണ് ഇബ്നു അറബിയുടെ ദർശനങ്ങൾ. കാലങ്ങളായി 'അവൻ' എന്ന് അല്ലാഹുവിനെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന മുസ്ലിം എഴുത്തുകാരിൽനിന്നു വിഭിന്നമായി സാദിയ ശൈഖ് 'അല്ലാഹു', 'ദൈവം' എന്നീ പദങ്ങളാണ് ഉപയോഗിക്കുന്നത്. ഇബ്നു അറബിയുടെ വ്യക്തിജീവിതത്തിലെ സ്ത്രീസാന്നിദ്ധ്യങ്ങളെയും അവരെപ്പറ്റിയുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ എഴുത്തുകളും വിശകലനം ചെയ്യുന്നുണ്ട്, ശൈഖ്. അങ്ങനെ എഴുത്തുരീതികളിലും പെണ്ണെഴുത്തിന്റെ വ്യത്യസ്തമാനങ്ങൾ അവർ തുറന്നിടുന്നു. സച്ചിക്കൊ മുറാത്ത, സയിദ് ഹുസ്സയിൻ നസർ തുടങ്ങിയ പ്രഗത്ഭ സൂഫി എഴുത്തുകാരുടെ ലിംഗഭേദ ആശയങ്ങളെ, ഇബ്നു അറബിയുടെ ചില എഴുത്തുകളെ മാത്രം തിരഞ്ഞെടുത്ത് സാമൂഹികമായി കെട്ടിയുറപ്പിക്കപ്പെട്ട ലിംഭേദനിയമങ്ങൾ അവയ്ക്കുമേൽ ചാർത്തുകയും മതസാമുദായിക പാരമ്പര്യത്തിലെ പിതൃവത്കൃതപ്രവണതകൾ സാധൂകരിക്കുന്ന രീതിയിൽ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നുവെന്ന് ചൂണ്ടിക്കാട്ടി വിമർശിക്കുന്നുമുണ്ട്.

ഇത്തരത്തിൽ ലിംഗഭേദവ്യവഹാരങ്ങൾക്ക് വ്യത്യസ്തവും വിമോചനപരവുമായ ഇസ്ലാമികഇടങ്ങൾ വീണ്ടെടുക്കുമ്പോഴും ബാക്കിനില്ക്കുന്ന

ചോദ്യമാണ് ഭിന്നലിംഗക്കാരുടേത്. ലിംഗഭേദ ദ്വന്ദ്വങ്ങൾക്കപ്പുറത്തേക്ക് ഇസ്ലാമികദർശനങ്ങളും തത്ത്വചിന്തകളും ചികയുകയാണ് പാകിസ്താനി വംശജയും ഇപ്പോൾ അമേരിക്കയിൽ അക്കാദമിക്കുമായ സാറാ ഹഖ്.

ബർസഖും ലിംഗഭേദ വൈവിധ്യങ്ങളും

ദ്വന്ദ്വാത്മകമായ ബർസഖുകൾക്കതീതമായി, ഇസ്ലാമികചിന്തയിലെ 'ലിമിനാലിറ്റി'യെ പ്രമേയമാക്കി ലിംഗഭേദദ്വന്ദ്വത്തെ ചോദ്യം ചെയ്യുകയാണ് 2012-ലെ തന്റെ തീസിസിൽ സാറാ ഹഖ്. സമകാലിക ലിംഗഭേദവ്യവഹാരങ്ങളിൽ വിഖ്യാതയായ ജൂഡിത് ബട്ലറുടെ 'ജെൻഡർ ട്രബിൾ' എന്ന പുസ്തകത്തിൽ ലിംഗഭേദം (ജെൻഡർ) പോലെതന്നെ ലിംഗം (സെക്സ്) പ്രകൃതിദത്തമല്ലെന്നും ശരീരങ്ങൾക്ക് സമൂഹം ചാർത്തി നല്കുന്നതാണ് ലിംഗഭേദവും ലിംഗവുമെന്നും പിന്നീട് മനുഷ്യർ തങ്ങളുടെ മേൽ ചാർത്തപ്പെട്ട ലിംഗഭേദവും ലിംഗവും ആടിത്തീർക്കുക (പെർഫോമൻസ്)യാണെന്നും സമർഥിക്കുന്നു. അവർ അവസാനമായി പറയുന്ന 'പ്രകൃതിദത്തമല്ലാത്തതിനെ'(unnatural) കുറിച്ച് വിശകലനത്തിൽ ഏർപ്പെട്ട് ലിംഗഭേദത്തെ 'അപപ്രകൃതി' വത്കരിക്കാനുതകുന്ന (denaturalization of gender) മറ്റേതെല്ലാം തദ്ദേശീയപ്രയോഗങ്ങൾ (local strategies) ഉണ്ടെന്ന അന്വേഷണത്തിനുള്ള ഒരു സൂപ്പർ/സുപ്രാ-നാച്ചുറൽ പ്രതിയന്വേഷണം എന്ന രീതിയിലാണ് സാറാ ഹഖ് തന്റെ തീസിസ് അവതരിപ്പിക്കുന്നത്. ഇബ്നു അറബിയുടെ 'ബർസഖ്/ലിമിനാലിറ്റി' എന്ന ഇസ്ലാമിക ദാർശനികവികാസത്തിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ ദക്ഷിണേഷ്യൻ സൂഫി കവിതകളിലെ ലിംഗഭേദപ്രാതിനിധ്യങ്ങളും സാമൂഹിക നിയമങ്ങളുടെ അട്ടിമറികളും ദക്ഷിണേഷ്യൻ സമൂഹങ്ങളിലെ അരികുവത്കരിക്കപ്പെട്ട ഹിജഡജീവിതങ്ങളും പഠനവിധേയമാക്കുകയാണ് സാറാ ഹഖ്. അങ്ങനെ ലിംഗഭേദപരമായ അപപ്രകൃതിവത്കരണത്തിനായി ഇസ്ലാമിക ആദ്ധ്യാത്മിക തത്ത്വശാസ്ത്രത്തിലൂടെ പ്രകൃത്യാതീത (super/supra-natural) വഴികളിലൂടെ സഞ്ചരിക്കുകയാണ് ഹഖ്.

സച്ചിക്കൊ മുറാത്തയെ പോലുള്ളവർ ഇസ്ലാമികദർശനത്തിൽ നിന്ന് ലിംഗഭേദത്തെ വിശദമായി വിശകലനം ചെയ്യുന്നുണ്ടെങ്കിലും അവർക്ക് ആൺ/പെൺ എന്ന ദ്വന്ദത്തിനുമപ്പുറത്തേക്ക് ചിന്തിക്കാനാവുന്നില്ല. ഇതേപ്രശ്നം മുറാത്തെയെ വിമർശിച്ച് അതുവരെയുള്ള ഇബ്നു അറബി വായനകളുടെ അപ്പുറത്തേക്ക്, നീതിയിലധിഷ്ഠിതമായ ഒരു ലിംഗഭേദ വീക്ഷണം വിഭാവനം ചെയ്യുന്ന സാദിയ ശൈഖിനും ഉണ്ടെന്ന് സാറാ ഹഖ് ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു. ശാരീരികമായും അല്ലാതെയും ആൺ/പെൺ ദ്വന്ദ്വത്തിനപ്പുറത്ത് നില്ക്കുന്നവരുടെ ഇസ്ലാമിലെ ഇടം മാത്രമല്ല മറിച്ച്

ലോകത്താകമാനം ഈ പ്രശ്നങ്ങൾ അനുഭവിക്കുന്നവർക്കായുള്ള ആദ്ധ്യാത്മികദാർശനിക വിവരണങ്ങൾ തേടുകയാണ് തന്റെ ഉദ്ദേശ്യം എന്നും അവർ പറയുന്നു. അതേസമയം ഈ സാർവലൗകികത ലിബറൽ പാശ്ചാത്യ പ്രത്യയശാസ്ത്രങ്ങളുടേതല്ല, അത് ഇസ്ലാമിന്റെ സാർവലൗകികതയും സൂഫിസത്തിന്റെ അതിരില്ലാ ഒറ്റലോകദർശനവുമാണ്. ലിംഗഭേദങ്ങൾ വളരെ വിഭിന്നമാണെങ്കിലും ദ്വന്ദ്വത്തിനു പുറത്ത് നില്ക്കുന്നവർ എന്ന നിലക്ക് ഒരു പൊതുവായ പദമായാണ് സാറാ ഹഖ് 'മൂന്നാം ലിംഗക്കാർ/ട്രാൻസ്ജെൻഡർ' എന്ന പദം ഉപയോഗിക്കുന്നത്.

ലിമിനാലിറ്റി എന്നാൽ സാമൂഹികചിട്ടവട്ടങ്ങളായ ദ്വന്ദ്വങ്ങൾക്ക് പുറത്തുനില്ക്കുന്ന, ഇടമാണ്. മലയാളത്തിൽ അതിനെ മൂന്നാമിടമെന്ന് വിവർത്തനം ചെയ്യാവുന്നതാണ്; കറുപ്പിനും വെളുപ്പിനും ശരിക്കും തെറ്റിനും ഒക്കെ മധ്യേ. ലിംഗഭേദവ്യവഹാരങ്ങളിൽ ലിമിനാലിറ്റി ട്രാൻസെക്ഷ്വാലിറ്റി/ട്രാൻസ്ജെൻഡർ തുടങ്ങിയവയെ സംബന്ധിച്ചാണ്.

ഖുറാനിക വ്യാഖ്യാനപാരമ്പര്യത്തിൽ ഖുറാൻ സൂക്തങ്ങളെ രണ്ടായാണ് കാണുന്നത്; മുഹ്കമാത്തും (വ്യക്തമായ ഒരൊറ്റ അർഥം/വ്യാഖ്യാനം ഉള്ളവ) മുത്തഷാബിഹാത്തും (പല അർത്ഥ-വ്യാഖ്യാന സാധ്യതകൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നവ). ഖുറാനിലെ ഏഴാം അദ്ധ്യായത്തിലെ (അൽ അഅ്റാഫ്) 46-49 വരെ സൂക്തങ്ങൾ അത്തരത്തിലുള്ളതാണ്. നന്മ/തിന്മ, ആദം/ഇബ്‌ലീസ് (ചെകുത്താൻ), സ്വർഗവാസികൾ/നരകവാസികൾ തുടങ്ങി പല ദ്വന്ദ്വങ്ങളെ കുറിച്ചും പറയുന്ന ഈ സൂക്തം പെട്ടെന്ന് വ്യത്യസ്തമായി, ദ്വന്ദ്വങ്ങൾക്ക് ഇടയ്ക്കുള്ളതിനെ പരാമർശിക്കുന്നു.

'ഈ രണ്ടു കൂട്ടർക്കുമിടയിൽ ഒരു മതിലുണ്ടായിരിക്കും. ആ മതിൽ തലപ്പുകളിൽ (ഉയരങ്ങളിൽ) ചില മനുഷ്യരുമുണ്ടാകും. അവർ, എല്ലാവരെയും അവരുടെ അടയാളങ്ങൾ വഴി മനസ്സിലാക്കുന്നു. സ്വർഗാവകാശികളോട് അവർ വിളിച്ചുപറയും: 'നിങ്ങൾക്കു സമാധാനം ഭവിക്കട്ടെ.' ഇക്കൂട്ടർ ഇനിയും സ്വർഗത്തിൽ പ്രവേശിച്ചിട്ടില്ലാത്തവരും എന്നാൽ, അതു കൊതിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവരുമായിരിക്കും. അവരുടെ ദൃഷ്ടികൾ നരകക്കാരുടെ നേരെ തിരിഞ്ഞാൽ, അവർ പറയും: 'നാഥാ, ഞങ്ങളെ ഈ ധിക്കാരികളായ ജനങ്ങളിൽ പെടുത്തരുതേ!' പിന്നീട് ഈ മതിൽപ്പുറങ്ങളിലുള്ളവർ നരകക്കാരിൽ ചില വമ്പന്മാരെ, അവരുടെ ലക്ഷണങ്ങളാൽ തിരിച്ചറിഞ്ഞുകൊണ്ട്, വിളിച്ചുപറയും: 'നിങ്ങളുടെ സംഘബലം ഇന്ന് നിങ്ങൾക്ക് ഒരു പ്രയോജനവും ചെയ്തില്ലല്ലോ. നിങ്ങൾ വലിയ കാര്യമാക്കി നിഗളിച്ചിരുന്ന വിഭവസമൃദ്ധിയും പ്രയോജനപ്പെട്ടില്ല. ഒട്ടും ദൈവകാരുണ്യം ലഭിച്ചിട്ടില്ലാത്തവരെന്ന് ആരെക്കുറിച്ചാണോ നിങ്ങൾ

ആണയിട്ടു പറഞ്ഞിരുന്നത്, അവർതന്നെയല്ലേ ഈ സ്വർഗസ്ഥരായിട്ടുള്ളവർ!' ഇന്ന് അവരോടരുളപ്പെട്ടു: 'സ്വർഗത്തിൽ പ്രവേശിച്ചുകൊള്ളുവിൻ. നിങ്ങൾ ഭയപ്പെടേണ്ടതില്ല; ദുഃഖിക്കേണ്ടതുമില്ല.' (ഖുറാൻ 7: 46-49, അബുൽ അഅ്ല മൗദൂദി, തഫ്ഹീമുൽ ഖുറാൻ, മലയാളവിവർത്തനം)

ഈ സൂക്തത്തിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്നത് നന്മയും തിന്മയും ഒരുപോലെ ചെയ്ത് സ്വർഗത്തിനും നരകത്തിനുമിടയ്ക്ക് നില്ക്കുന്നവരെ കുറിച്ചാണെന്നും അതല്ല, ഉയരങ്ങളിൽ ഉയർത്തപ്പെട്ട പ്രവാചകന്മാരെയും മറ്റുപുണ്യവാളന്മാരെയും കുറിച്ചാണ് എന്നുമൊക്കെ വ്യാഖ്യാനങ്ങളുണ്ട്. ഇവിടെ ഉയരങ്ങൾ എന്ന അഅ്റാഫ് എന്ന പദത്തിന്റെ മൂലവാക്കായ അർഫ് എന്ന പദം അറിവിനെയും (ഇതേ വാക്യത്തിൽ തന്നെ 'യാ അ്രിഫൂന്ന എന്ന് പറയുന്നുണ്ട്) സൂചിപ്പിക്കുന്നു എന്ന് വിശദമായ ഭാഷാവിശകലനത്തിലൂടെ ഹഖ് സമർഥിക്കുന്നു. ഇത് 'മ്അരിഫ്' അഥവാ gnosis അന്തർജ്ഞാനപരമായ ആത്മീയഅറിവിനെ സൂചിപ്പിക്കുന്നതുമാണ്. കണ്ണുകൊണ്ട് കാണുന്നതിനെ യുക്തിപരമായി തിരിച്ചറിഞ്ഞ് ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്ന അറിവിനേക്കാൾ അന്തർജ്ഞാനപരമായ (intuitive) അറിവുകൊണ്ട് നരക/സ്വർഗവാസികളെയും അവരുടെ ചെയ്തികളെയും താല്പര്യങ്ങളെയും തിരിച്ചറിയുന്ന, ഈ ഉയരങ്ങളിൽ നില്ക്കുന്നവരും ദ്വന്ദ്വങ്ങളുടെ അപ്പുറത്തേക്ക് (Transcendent) ഉൾക്കാഴ്ചയുള്ളവരും. അതേസമയം ആരാണ് ഇവർ എന്ന് വ്യക്തമായ ധാരണ നമുക്ക് ഖുറാൻ തരുന്നില്ല. അതേസമയം ഭൂമിയിൽ വിഭവസമൃദ്ധരല്ലാതിരുന്നതിനാൽ ദൈവകാരുണ്യം ലഭിക്കാത്തവർ എന്ന് പറയപ്പെട്ടവരാകട്ടെ സ്വർഗസ്ഥരായി എന്നും ഖുറാൻ പറയുന്നുണ്ട്. ഇതിലൂടെ ആശയക്കുഴപ്പത്തിനിടയ്ക്കും പ്രത്യാശ കാണാവുന്നതായി ഹഖ് നിരീക്ഷിക്കുന്നു. അതേപോലെ ഒരേ സമയം മറഞ്ഞിരിക്കുകയും/വെളിവാക്കുകയും (അല്ലാഹുവിന്റെ ഗുണങ്ങളായ ബാത്തിൻ/സാഹിർ) ചെയ്യുന്ന ഈ സൂക്തംതന്നെ ലിമിനൽ ആണെന്നാണ് ഹഖ് പറയുന്നത്.

ഇസ്ലാമിക ചിന്താപാരമ്പര്യത്തിൽ മരണശേഷം അന്തിമവിധി നിർണയനാൾവരെ ഖബറിൽ ജീവിതാവലോകനം നടത്തി മരണത്തിനും പരലോക ഉണരലിനുമിടയ്ക്കുള്ള ജീവിതത്തെ/കാലത്തെയാണ് ബർസഖ് എന്നു പറയുന്നത്. പക്ഷേ, ഇത് വളരെ ബാഹ്യമായ വീക്ഷണമാണെന്നും ഇതിനു ആഴത്തിലുള്ള തത്ത്വചിന്താവിശകലനസാധ്യതകളുണ്ടെന്നും അതാണ് ഇബ്നു അറബി ചെയ്യാൻ ശ്രമിക്കുന്നതെന്നും ഹഖ് തുടരുന്നു. മാനുഷികലോകത്ത് യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളുടെ അവസ്ഥയിൽ എന്താണ് ബർസഖ് കൊണ്ട് നമ്മൾ മനസ്സിലാക്കുക എന്ന

ചോദ്യമാണ് ഇബ്ന അറബിയെ പോലുള്ളവർ ഉയർത്തുന്നത്. ദ്വന്ദ്വങ്ങൾ സ്വമേധയാ അല്ല, പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് കാരണം. മറിച്ച്, അവയുടെ വിപരീത സ്ഥിതിനിർണയമാണ് പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് കാരണം. അതല്ലാതെ ലിംഗഭേദവ്യത്യാസങ്ങളല്ല പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് കാരണം എന്ന വിയറ്റ്നമീസ് എഴുത്തുകാരിയും സിനിമാകലാകാരിയും സാഹിത്യവിമർശകയുമായ ത്രിന്ഹ്.റ്റി.മിന്ഹ്ഹയുടെ നിരീക്ഷണം ഉദ്ധരിക്കുന്ന സാറാ ഹഖ് ഇതിലൂടെ നഷ്ടപ്പെടുന്നത് മൂന്നാമിടം എന്ന ജീവിതയാഥാർഥ്യവും ഭാവനയുമാണെന്ന് ചൂണ്ടികാട്ടുന്നു. ഹൃദയവും ആത്മാവും (നഫ്സ്) ബർസഖായാണ് നിലകൊള്ളുന്നതെന്ന് ഇസ്ലാമിക ദർശനങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സാറാ ഹഖ് സമർഥിക്കുന്നുണ്ട്. ബർസഖിൽ അതായത് കുഴിമാടത്തിൽ തന്റെ മരണത്തിനും പുനർജനിക്കുമിടയ്ക്ക് ജീവിതം അവലോകനം ചെയ്യൽ ഇസ്ലാമിക പാരമ്പര്യത്തിന്റെ അന്ത്യവിചാരണനാളിനു മുൻപ് സ്വയംവിചാരണ ചെയ്യുക എന്ന കർമ്മോപദേശത്തോട് ചേർത്തുവായിക്കണം. അപ്പോൾ ഐഹികജീവിതം, പരലോകജീവിതം തുടങ്ങിയ ദ്വന്ദ്വങ്ങൾക്കപ്പുറത്തേക്ക് അല്ലാഹുവിനു മുൻപിലായി ഒറ്റസമഗ്ര ജീവിതം ദർശിക്കാനും സാധിക്കും.

മുറാത്ത നഫ്സിനെ മനസ്സ്, സത്ത (self) എന്നെല്ലാമാണ് വിവർത്തനം ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. ശരീരം, മനസ്സ്, ആത്മാവ് എന്നിങ്ങനെ മനുഷ്യനെ കാണുകയും ചെയ്യുന്നു; ആത്മാവിനും ശരീരത്തിനും ഇടയ്ക്കുള്ള ബർസഖാണ് മനസ്സ് എന്നാണ് മുറാത്ത പറയുന്നത്. ബാഹ്യമായതിൽ നിന്നു ആന്തരികമായതിലേക്കുള്ള ഓണ്ടോളജിക്കൽ ആയ പ്രയാണമാണത്, അവ രണ്ടിന്റെയും വെളിച്ചവും ഇരുട്ടും പേറുന്ന ബർസഖ് ആകുന്ന നഫ്സ്. ആ പ്രയാണമാണ് സൂഫി ദെർവീശുകൾ നിരന്തരമായി ചുറ്റിതിരിഞ്ഞാടി അന്വർത്ഥമാക്കുന്നത് എന്നും ഹഖ് കൂട്ടിചേർക്കുന്നു. അതിന്റെ മറ്റൊരു അർഥതലം ബർസഖ് ജൈവികവും ചലനാത്മകവുമാണ് എന്നതും കൂടിയാണ്. പിതൃവത്കൃതചിന്തകൾക്കും ദർശനങ്ങൾക്കും ഈ ഗുണങ്ങൾ ഉണ്ടാവുകയില്ലെന്നും അവ ചലനമറ്റതാണെന്നും ഫെമിനിസ്റ്റുകളായ സിന്തിയ ഓൻലോയെ ഉദ്ധരിച്ച് ഹഖ് വിവരിക്കുന്നു.

മനുഷ്യജീവിതങ്ങളെല്ലാം ഒരു തരത്തിൽ അല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരു തരത്തിൽ ബർസഖിലാണ് എന്ന് ഹഖ് സമർത്ഥിക്കുന്നു; സാക്ഷാത്കാരത്തിന്റെയും അസാക്ഷാത്കാരത്തിന്റെയും കർമ്മത്തിന്റെയും കർമ്മസ്വീകരണത്തിന്റെയും മദ്ധ്യലോകത്താണ് നമ്മൾ ജീവിക്കുന്നത്. അത് എല്ലാ ദ്വന്ദ്വങ്ങളുടെയും അപ്പുറത്തേക്കാണ് നമ്മെ നയിക്കുന്നത്, അതിൽ പിതൃവത്കരിക്കപ്പെട്ട ലിംഗഭേദദ്വന്ദ്വത്തിന് ഉപരിയായി സത്തയെയും ജീവിതത്തെയും ദർശിക്കാൻ സാധിക്കും.

തുടർന്ന് ദക്ഷിണേഷ്യൻ സൂഫി നാടൻപാട്ടുകളിലെ ബർസഖ് സാന്നിധ്യവും ലിംഗഭേദത്തെ കുറിച്ചുള്ള പ്രതിപാദനങ്ങളും വിശകലനം ചെയ്യുന്നു ഹഖ്. പണ്ട് വീട്ടുകാർ വിവാഹം നിശ്ചയിക്കുകയും ആദ്യരാത്രി മാത്രം പരസ്പരം കാണുകയും ചെയ്യുന്ന ഇണകളുടെ പരാമർശങ്ങൾ ഇത്തരം പാട്ടുകളിലും കവിതകളിലും ഉടനീളം കാണാൻ സാധിക്കും. ഇവിടെ ആണിനും പെണ്ണിനും വധുവിനും വരനും പ്രണയിതാവിനും പ്രണയിനിക്കും ഒന്നാവണമെങ്കിൽ ഇവരുടെ ഇടയ്ക്കുള്ള മറ (veil) താണ്ടേണ്ടതുണ്ട്. നരകത്തിനും സ്വർഗത്തിനുമിടയ്ക്കുള്ള മറയ്ക്കുന്ന മതിലുകളിൽ നില്ക്കുന്നവർ ഒരേസമയം സൽകർമികളും ദുഷ്കർമികളുമാവുകയും നരകത്തെയും സ്വർഗത്തെയും താണ്ടി സ്വയം ദൈവികതയ്ക്കും മാനുഷികതയ്ക്കും സത്തയ്ക്കും അപരത്വത്തിനും മദ്ധ്യേ ബർസഖ്, മറ (veil)ആകുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇങ്ങനെ ആവരണം/മറ/ veil എന്ന സാഹിത്യപ്രയോഗം ദൈവത്തിന്റെ ആവരണവും അനാവരണവും എന്ന അർത്ഥത്തിൽ ദക്ഷിണേഷ്യൻ സൂഫിസംഗീത സാഹിത്യത്തിൽ ഒരുപാട് കാണാൻ കഴിയും. നുസ്രത്ത് ഫതേഹ് അലിഖാൻ പാടിയ പാട്ടുകളിലടക്കം ആവരണം ഉയർത്തി ദ്വന്ദ്വങ്ങളെ മറികടക്കാൻ അല്ലാഹുവിനോട് കേഴുന്ന പ്രാർത്ഥനകളുണ്ടെന്ന് സാറാ ഹഖ് ഉദാഹരണസഹിതം വ്യക്തമാക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ 'ബർസഖ്' എന്നത് കേവലമായ സൈദ്ധാന്തികദാർശനികാശയമല്ലെന്നും അത് മുസ്ലിംസംസ്കാരത്തിലും നിത്യജീവിതത്തിലും ഉൾച്ചേർന്നതാണെന്നും മനസ്സിലാക്കാൻ സാധിക്കും. സാറ ഹഖ് കേവല അക്കാദമിക അഭ്യാസം അല്ലെങ്കിൽ ദാർശനിക വിശകലനം എന്നതിനുമപ്പുറത്തേക്ക് സൂഫിചിന്തകളുടെ സാമൂഹിക-വ്യക്തിപര പ്രായോഗമാണ് അന്വേഷിക്കുന്നതെന്ന് തുടരെ ഓർമ്മപ്പെടുത്തുന്നതും ഇതിനോടു ചേർത്തുവായിക്കണം.

പ്രഗത്ഭരായ മൌലാന ജലാലുദ്ദീൻ റൂമിയുടേയും ബാബാ ബുല്ലേ ഷായുടേയും കൃതികളിലെ ബർസഖ് പ്രമേയങ്ങളും ഹഖ് പരിശോധിക്കുന്നുണ്ട്. ദ്വന്ദ്വങ്ങളെ നിരാകരിച്ച് ദൈവികമായ ഒന്നിന്റെ സമഗ്രതയാണ് അവർ തേടുന്നത്. ലാ ഇലാഹ ഇല്ലല്ലാഹ് എന്ന പ്രഖ്യാപനത്തിലൂടെ അല്ലാഹുവല്ലാതെ വേറെ ദൈവമില്ല എന്നു പറയുമ്പോൾ അത് മറ്റേതൊരു പരിപൂർണ്ണതയെയും (Absolute) വെടിഞ്ഞ് പരമമായ പരിപൂർണ്ണതയെ (Absolute) തേടലാണ്; മറ്റേതൊരു നഫ്സിനെയും (Nafs) വെടിഞ്ഞ് എല്ലാം ഉൾക്കൊള്ളുന്ന നഫ്സിനെ (Nafs) തേടലാണ്, മറ്റേതൊരു സത്തയെയും (self) വെടിഞ്ഞ് പരമമായ സത്തയെ (self) തേടലാണ്, മറ്റേതൊരു ബർസഖിനേയും/ലിമിനാലിറ്റിയേയും (barzakh) വെടിഞ്ഞ് എല്ലാം ഗ്രഹിക്കാൻ ശക്തിയുള്ള ബർസഖിനെ/ലിമിനാലിറ്റി

(barzakh) തേടലാണ്, മറ്റേതൊരു ലിംഗഭേദത്തെയും ലിംഗത്തെയും വെടിഞ്ഞ് സമഗ്രവിശാലതയുള്ള 'ലിംഗഭേദത്തേയും' 'ലിംഗത്തെയും' തേടലാണ് എന്ന് സാറാ ഹഖ് കുറിക്കുന്നു. സൂഫി ദർശനമായ 'ഫനാ/annihilation/ഉന്മൂലനം' ഇത്തരത്തിൽ നമ്മുടെ അപ്രസ്ക്തമായ ലിമിനാലിറ്റികൾക്ക് അതീതമായി പരിപൂർണ ലിമിനാലിറ്റി തേടലാണ് എന്നും അവർ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നു.

മറ്റ് ആരാധാലയങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ച് സൂഫിവര്യന്മാരുടെ ദർഗകളിലും മറ്റും ഹിജഡകൾക്ക് വിവേചനമോ മറ്റു പ്രശ്നങ്ങളോ ഇല്ല, അജ്മീറിലെ മൊയിനുദ്ദീൻ ചിശ്തിയുടെ ദർഗ ഇതിന് ഉത്തമോദാഹരണമാണെന്ന് ഹഖ് വിവരിക്കുന്നു. ബുല്ലേശായുടെയും റൂമിയുടെയും ദ്വന്ദ്വങ്ങൾക്കപ്പുറത്തേക്കുള്ള പ്രയാണമാണ് (ബർസഖ്) ഹിജഡകൾ മൂർത്തീകരിക്കുന്നത് എന്നും അവർ കൂട്ടിച്ചേർക്കുന്നു. അനീതിയിലധിഷ്ഠിതമായ സാമൂഹിക അധികാരഘടനയിൽ അവർ അപ്രത്യക്ഷരാക്കപ്പെടുന്നു, പക്ഷേ, അവരുടെ ചലനാത്മകസാന്നിധ്യം ദ്വന്ദ്വങ്ങളെ കുറിച്ച് സ്വയം അവലോകനം നടത്താൻ സമൂഹത്തെ നിർബന്ധിതമാകുന്നു.

അപകോളനീകരണ ഫെമിനിസവും, ആധുനികതയും

ഇതുവരെയുള്ള വിശകലനങ്ങൾ ലിംഗഭേദത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ള ഇസ്ലാമിക പ്രാമാണിക സൈദ്ധാന്തിക വ്യാഖ്യാനങ്ങളായിരുന്നു. ഇനി മുസ്ലിംസ്ത്രീയുടെ രാഷ്ട്രീയ ഇടപെടലുകളും അതിന്റെ പ്രത്യയശാസ്ത്രവും ഫെമിനിസ്റ്റ്മാനങ്ങളും പരിശോധിക്കാം.

ഇക്കാലങ്ങളിൽ യൂറോപ്പു തൊട്ട് ഇങ്ങ് കേരളത്തിൽ വരെ ചർച്ച ചെയ്യപ്പെടുന്നതാണ് അപകോളനീകരണത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയം (Decolonialtiy). ലണ്ടനിലെ സ്ക്കൂൾ ഓഫ് ഓറിയന്റൽ ആൻഡ് ആഫ്രിക്കൻ സ്റ്റഡീസിലും ദക്ഷിണാഫ്രിക്കൻ സർവകലാശാലകളിലും മറ്റും അപകോളനീകരണത്തെ കുറിച്ചുള്ള അക്കാദമിക പാഠ്യപദ്ധതിയിൽ, പാശ്ചാത്യ അക്കാദമിക്കുകളെയാണ് പ്രധാനമായി പരിഗണിക്കുന്നത്. അവരോടൊപ്പം ഏഷ്യൻ ആഫ്രിക്കൻ ലാറ്റിനമേരിക്കൻ തുടങ്ങി കോളനിവത്കരിക്കപ്പെട്ട രാജ്യങ്ങളിലെ അക്കാദമിക്കുകളെയും തദ്ദേശീയരായ തത്ത്വചിന്തകരെയും ഉൾപ്പെടുത്തണമെന്ന് ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ട് നടന്ന സമരങ്ങൾ അക്കാദമിക രാഷ്ട്രീയത്തിലും സാംസ്കാരിക നിർമിതിയിലും മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തികൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. ഇന്നത്തെ ആധുനിക ലോകം കെട്ടിപ്പടുത്തിരിക്കുന്നത് കൊളോണിയൽ അധികാരഘടനയിലാണെന്നും അതുകൊണ്ടുതന്നെ ആധുനികത കൊളോണീയത ആണെന്നും

രാമോൺ ഗ്രോസ്ഫ്യൂഗൽ, എന്റിക്ക് റസ്സൽ, ആൽബർട്ട് ക്വിജാനോ തു ടങ്ങിയ അപകൊളോണീകരണ ചിന്തകർ വിശദമായ ചരിത്ര, തത്ത്വ ശാസ്ത്ര, ദാർശനിക പഠനങ്ങളിലൂടെയും വിശകലനങ്ങളിലൂടെയും വ്യക്ത മാക്കുന്നു. അപകോളനീകരണവാദം ഒരു സൈദ്ധാന്തിക ഉദ്യമം മാത്ര മല്ല നേരത്തെ സൂചിപ്പിച്ച വിദ്യാർഥിസമരങ്ങൾക്കുൾപ്പെടെ ബാധക മാകുന്ന ഒരു രാഷ്ട്രീയപദ്ധതികൂടിയാണ്. ഇതിന്റെ വെളിച്ചത്തിലാണ് അപകോളനീകരണ ഫെമിനിസം വികസിക്കുന്നത്. അൾജീരിയയിൽ നിന്ന് ഫ്രാൻസിലേക്ക് കുടിയേറിയ കുടുംബത്തിൽ ജനിച്ച ഹുറീയ ബു തൽജ ഒരു പ്രമുഖ ഡീകൊളോണിയൽ ഫെമിനിസ്റ്റാണ്. വെളുത്ത സ്ത്രീ കളുടെ അധീശസ്ത്രീവാദ ഇടപെടലുകളെയും സാമ്രാജ്യത്വ പ്രവണതക ളെയും ഐക്യദാർഢ്യ രാഷ്ട്രീയത്തെയും കീഴാളസ്ത്രീകളുടെ വ്യവഹാര ങ്ങളെ കയ്യേറുന്ന ഏർപ്പാടുകളെയും അവർ നിശിതമായി വിമർശിക്കുന്നു ണ്ട്(ബൂതെൽജ: 2016). അതേസമയം ഇന്ത്യയിലെ മുസ്ലിംസ്ത്രീകൾക്കാ കട്ടെ ഈ വെളുത്തവരുടെ അധീശഫെമിനിസം മാത്രമല്ല പ്രശ്നം, തങ്ങ ളുടെ രക്ഷാകർതൃത്വം ഏറ്റെടുത്തു സംരക്ഷിക്കാൻ വരുന്ന സവർണ ഇട തുലിബറൽ ഫെമിനിസങ്ങളെയും നേരിടേണ്ടതായിവരുന്നു.

പൊതു മലയാളി ഫെമിനിസ്റ്റ് വ്യവഹാരങ്ങളും

മുസ്ലിംസ്ത്രീയും അവളുടെ സമുദായവും

മുസ്ലിം പുരുഷനാൽ അടിച്ചമർത്തപ്പെടുന്ന മുസ്ലിം സ്ത്രീയുടെ വിലാപം മാത്രമാണ് കോളനിവത്കരണകാലംതൊട്ടേ പൊതുവ്യവഹാരങ്ങൾ ക്ക് കേൾക്കാൻ കഴിയുന്ന ഏക മുസ്ലിം പെൺശബ്ദം. ഇസ്ലാമിക വനി താസംഘടനകൾ കേരളത്തിൽ നടത്തുന്ന പൊതുപരിപാടികളിൽ മു സ്ലിങ്ങളല്ലാത്ത പൊതുപ്രവർത്തകരെയും അക്കാദമിക്കുകളായ ലിബ റൽ ഇടതു സവർണഫെമിനിസ്റ്റുകളെയും ക്ഷണിക്കാറും കേൾക്കാറുമു ണ്ട്. എങ്കിലും ഇവർ സംഘടിപ്പിക്കുന്ന പൊതുപരിപാടികളിൽ മുസ്ലിം സ്ത്രീസാന്നിധ്യം ഉണ്ടാകാറേയില്ലെന്നും ഇനി അഥവാ ഉണ്ടായാൽത്ത ന്നെ അത് ഇസ്ലാംമതത്തിനു പുറത്തു നിന്ന് സമുദായത്തെ വിമർശിക്കു ന്ന സ്ത്രീകൾ മാത്രമായിരിക്കുകയും ചെയ്യുമെന്ന് ഉമ്മുൽ ഫായിസ തന്റെ പൊതുവ്യവഹാരങ്ങളിലെ മുസ്ലിംസ്ത്രീ എന്ന ലേഖനത്തിൽ ശക്തമായി വിമർശിക്കുന്നുണ്ട്. ഇന്ന് മലബാറിലും മറ്റും ഗൾഫ് കുതിപ്പിന്റെ ഫലമാ യി ധാരാളം മുസ്ലിംസ്ത്രീകൾ ഉപരിപഠനം നടത്തുന്നുണ്ട്. യുവ മുസ്ലിം സ്ത്രീ ഗവേഷകരായ ഒരുപാടുപേർ ഇന്ത്യയിലെ പലകേന്ദ്രസർവകലാശാലക ളിലും ഉന്നതസ്ഥാപനങ്ങളിലും ഇന്നുണ്ട്. അപ്പോഴും ഹിജാബ് പോലു ള്ള മതചിഹ്നങ്ങളെ മാത്രം കണ്ടുകൊണ്ട് അടിച്ചമർത്തുന്ന മതത്തെപ്പറ്റി

മാത്രമാണ് പൊതുവ്യവഹാരങ്ങൾക്കു പറയാനുള്ളത്. ഹിജാബ് മുസ്ലിം സ്ത്രീയുടെ ജീവിതത്തിൽ വഹിക്കുന്ന പങ്കിനെപ്പറ്റിയും അവർ തങ്ങളുടെ വിശ്വാസത്തിന്റെ ഭാഗമായി ഹിജാബിനെ അടയാളപ്പെടുത്തുന്നതിൽ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന കർതൃത്വത്തെപറ്റിയുമുള്ള സബാ മഹ്മൂദിനെ പോലു ള്ളവരുടെ പ്രസിദ്ധ നരവംശശാസ്ത്രപഠനങ്ങളുള്ള ഇക്കാലത്തും എസ്. എഫ്.ഐ പോലുള്ള പുരോഗമന ഇടതു ജനാധിപത്യപ്രസ്ഥാനം എന്ന വകാശപ്പെടുന്ന സംഘടനയുടെ കൊടിപിടിക്കുന്ന, നിഖാബ് ധരിച്ച മു സ്ലിംപെൺകുട്ടിയെ ഉൾക്കൊള്ളാൻ മലയാളി പൊതുബോധത്തിന് കഴി യുന്നില്ല. കേരളത്തിലെ മുസ്ലിം സ്ത്രീവ്യവഹാരങ്ങളിൽ ശക്തമായി ഇട പെടുന്ന സാമൂഹിക വിമർശകകൂടിയായ വർഷ ബഷീർ 2015-ൽ കണ്ണൂ രിലെ ഇസ്ലാമിക് സ്റ്റുഡൻസ് അസ്സോസിയേഷൻ സംഘടിപ്പിച്ച മുഖ ദ്ദിമ അക്കാദമിക് കോൺഫറൻസിൽ, ഹിജാബിന്റെ രാഷ്ട്രീയസംവാദം അവസാനിച്ചു, അത് മുസ്ലിംസ്ത്രീകൾ ആവോളം വ്യക്തമാക്കി കഴിഞ്ഞു വെന്ന് പ്രഖ്യാപിക്കുകയുണ്ടായി. പക്ഷേ, മലയാളി ഫെമിനിസ്റ്റ് പൊ തുവ്യവഹാരങ്ങൾക്ക് ഈ ബാഹ്യരൂപകങ്ങളുടെ അപ്പുറത്തേക്ക് മുസ്ലിം സ്ത്രീയെ സൈദ്ധാന്തികമായി സമീപിക്കാൻ കഴിയുന്നില്ലെന്ന് ഉമ്മുൽ ഫായിസ 'മുസ്ലിംസ്ത്രീയും സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ അതിർത്തികളും' എന്ന ലേ ഖനത്തിൽ ചൂണ്ടി കാണിക്കുന്നു.

ഫെമിനിസത്തിനപ്പുറത്ത്,വിശ്വാസിയായ സ്ത്രീയെ അവളുടെ വിശ്വാ സവും സ്ത്രൈണതയും അതിന്റെ ജീവിതസങ്കീർണതകളും ഉൾക്കൊണ്ടു കൊണ്ട് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയാത്തതാണ് ഈ പൊതു ഫെമിനിസ്റ്റ് വ്യവഹാരങ്ങളുടെ പരാജയം. സാമൂഹിക വൈവിധ്യങ്ങളുടെ ശൃംഖല കൾക്കിടയിലാകുമ്പോഴും അവയുടെ അപ്പുറത്തേക്ക് മുസ്ലിംസ്ത്രീകളെ ഏകോപിപ്പിക്കുന്ന കാര്യങ്ങൾ മൂന്നെണ്ണമാണ്.

1. അവരുടെ മതവിശ്വാസം. മതാനുഷ്ഠാനങ്ങൾ പലരീതിയിലായാൽ തന്നെയും മതത്തെ മനസ്സിലാക്കുന്നത് വ്യത്യസ്തമായിരുന്നാലും അവർ മുസ്ലിംകൾ എന്ന് പൊതുവായി അടയാളപ്പെടുത്തുന്നവർ ആയിരിക്കും, അല്ലാഹുവിൽ ഉള്ള വിശ്വാസം അവർക്കിടയിൽ പൊതുവായിരിക്കും.
2. അവരുടെ ലിംഗഭേദം/ജെൻഡർ. അതായത് അവർ സ്ത്രീകൾ എന്ന ലിംഗസംവർഗത്തിനുള്ളിലാണ്.
3. രാഷ്ട്രീയമായ ന്യൂനപക്ഷതയിൽനിന്നുണ്ടാവുന്ന അരികുവത്കരണം.

പക്ഷേ, ഇവ മൂന്നിനേയും വേർതിരിച്ചുകാണാൻ നമുക്കൊ രിക്കലും കഴിയില്ല, ഇവ പരസ്പരം entangled/ഇഴപിരിഞ്ഞ്

ചേർന്നുകിടക്കുന്നതാണ്. മതമാണ് ഇവിടെ രാഷ്ട്രീയന്യൂനപക്ഷമാവുന്നതിന്റെയും രാഷ്ട്രീയമായും മറ്റും അരികുവത്കരിക്കപ്പെടുന്നതിന്റെയും അടിസ്ഥാനം. അത് കോളനിവത്കരണത്തിന്റെയും ബ്രാഹ്മണവ്യവസ്ഥിതിയുടെയും സങ്കരരാഷ്ട്രീയവുമായി, ഒപ്പം കാലങ്ങളായുള്ള ഓറിയന്റലിസംതൊട്ട് ഇസ്ലാമോഫോബിയവരെയുള്ള സാമൂഹികതയുമായി ഒക്കെ ബന്ധപ്പെട്ടതാണ്. ഇവിടെ വ്യക്തിയുടെ മതമാണ് പ്രധാനം. ഇവിടെ ഒരാൾ മുസ്ലിമാകുന്നത്, സാംസ്കാരികമായ കാരണങ്ങളേക്കാൾ വിശ്വാസത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയിട്ടാണ്, അതാണ് മുസ്ലിമിന്റെ 'muslimness' ആയി വിശേഷിപ്പിക്കപ്പെടുന്നത്; ഇസ്ലാം ജീവിതദർശനമായി കാണുന്നവരാണ്, ഇവിടെ മുസ്ലിം.

ഇനി നമുക്ക് ജൻഡറിലേക്ക് വരാം. ഒരു വിശ്വാസിയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അവരുടെ ലിംഗഭേദപരമായ നിർണയങ്ങളും കാഴ്ചപ്പാടുകളും ജീവിതത്തിന്റെ മറ്റെല്ലാകാര്യങ്ങളും എന്നപോലെ, തീരുമാനിക്കപ്പെടുന്നത് ഇസ്ലാമികദർശനം അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയാണ്. അവർക്ക് ശരീരംതൊട്ട് സമൂഹംവരെ പടച്ചോന്റെ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ളതാണ്. ആയതിനാൽ ആ വിശ്വാസത്തിന്റെ ആണിക്കല്ലിലും ചട്ടക്കൂടിലുമാണ് ആശയങ്ങളും വീക്ഷണങ്ങളും ജീവിതവും കെട്ടിപ്പെടുക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ട് അല്ലാഹുവിലുള്ള വിശ്വാസവും മതവും മുസ്ലിം ജീവിതത്തിൽ ചെലുത്തുന്ന പ്രാധാന്യം മനസ്സിലാക്കാത്ത ഒരു ഫെമിനിസത്തിന് മുസ്ലിം ജീവിതത്തിന്റെ ലിംഗഭേദങ്ങളെയോ മറ്റു വൈവിധ്യങ്ങളെയോ പൂർണ്ണമായി മനസ്സിലാക്കാൻ സാധിക്കുകയില്ല. പിന്നെ സാദിയ ശൈഖിനെപോലുള്ളവർ ഇസ്ലാമികഫെമിനിസം എന്നുപയോഗിക്കുന്നത് മറ്റു സ്ത്രീസമരങ്ങളോട് ഐക്യപ്പെട്ടു പ്രവർത്തിക്കാമെന്നതിനാലാണ്. പക്ഷേ, കേരളീയസാഹചര്യത്തിൽ നേരത്തെ വിവരിച്ചതുപോലെ ഫെമിനിസ്റ്റ് എന്ന ഭാഷ ഉപയോഗിക്കുമ്പോൾപോലും മുഖ്യധാരാഫെമിനിസം മുസ്ലിം സ്ത്രീയെ ഉൾക്കൊള്ളുന്നില്ല. അതേസമയം വിശ്വാസിയുടെ ജീവിതത്തെ ഉൾക്കൊള്ളാൻ ഫെമിനിസം എന്ന പദ്ധതിയെ വലിച്ചുനീട്ടുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്.

ഇതിനൊക്കെ പുറമേ, ഇന്ത്യയുടെ ഇന്നത്തെ സാഹചര്യത്തിൽ മുസ്ലിംപുരുഷന്മാർ ദിനേന ബീഫ് കഴിച്ചെന്നും തീവ്രവാദിയാണെന്നും എന്തിനേറെ തീവണ്ടിയിൽ സീറ്റ് കയ്യേറിയെന്നുംവരെ ആരോപിക്കപ്പെട്ട് വേട്ടയാടപ്പെടുകയാണ്. മുസ്ലിംപുരുഷന്റെ പൗരുഷം ലൗ ജിഹാദ് തൊട്ട് മുത്തലാഖ് വരെ പൊതുവ്യവഹാരങ്ങളിൽ പ്രതിയാക്കപ്പെടുമ്പോൾ, ഇത്രയേറെ ഹിംസകൾ നേരിട്ടിട്ടും പുരുഷൻ എന്ന

ലിംഗപദവിയുടെ പേരിൽ ഒരിക്കൽപോലും ഇരയാക്കപ്പെടുന്നില്ല. ഇതിന്റെ രാഷ്ട്രീയം ചോദ്യംചെയ്യപ്പേടേണ്ടതുണ്ട്. ഇത്തരം ഇസ്ലാമോഫോബിക്കായ ഒരു ലോകസാഹചര്യത്തിൽ മുസ്ലിംസ്ത്രീക്ക് മുസ്ലിംസമുദായത്തോടാണ് പ്രാഥമികമായി ഐക്യപ്പെടേണ്ടത്. അതാണ് ജാർഖണ്ഡിൽ പശുവിനെ കൊന്നെന്ന് ആരോപിച്ച് തന്റെ ഭർത്താവിനെ മർദ്ദിച്ചു കൊന്ന ഹിന്ദുത്വ ആൾക്കൂട്ടത്തോട് അസ്ഗർ അലിയുടെ ഭാര്യ മറിയം ഖാതുൻ തങ്ങളുടെ ആണുങ്ങളെ കൊല്ലുന്നവർക്കെതിരെ ഞങ്ങൾ പെണ്ണുങ്ങൾ കൂട്ടമായി ആയുധമെടുക്കും എന്നു തിരിച്ചുപറയുന്നത്.

അതുകൊണ്ടുതന്നെ മുസ്ലിംസ്ത്രീകൾ സാമുദായികമായ സ്ഥാനത്തുനിന്ന് പൊതുരാഷ്ട്രീയവ്യവഹാരങ്ങളെ വിശകലനം ചെയ്യുന്ന ഒരു മതകീയവീക്ഷണം വീണ്ടെടുക്കേണ്ടതുണ്ട്. സാമുദായികമായപ്രശ്നം അനുഭവിക്കുന്ന മുസ്ലിം പുരുഷന്മാരെയും സ്ത്രീകളെയുംപോലെതന്നെ ഹിംസക്കിരയാക്കപ്പെടുന്നവരാണ് ഇന്ത്യയിലെ ദലിത്സമുദായവും. രാഷ്ട്രത്തിന്റെയും സമൂഹത്തിന്റെയും അടിച്ചമർത്തലിനു വിധേയമാകുന്ന മുസ്ലിംസ്ത്രീകളും മറ്റ് ദലിത്സ്ത്രീകളും രാഷ്ട്രീയസഖ്യത്തിനുള്ള സാധ്യതകൾ വിപുലീകരിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

അന്നത്തെയും ഇന്നത്തെയും ലിംഗഭേദ സാമൂഹികാചാരങ്ങളെയും സാംസ്കാരിക ചിട്ടവട്ടങ്ങളെയും തകിടംമറിക്കുന്ന ജീവിതങ്ങൾ നയിച്ചവരാണ് മദ്ധ്യകാലഘട്ടത്തിലെ സൂഫി വനിതകളായ റാബിയ അൽ അദവിയ്യ, നിശാപൂരിലെ ഫാതിമ തുടങ്ങിയവർ. അതിനും മുമ്പ് വ്യാപാരിയായിരുന്ന ഖദീജ, പണ്ഡിതയായിരുന്ന അയ്ശ തുടങ്ങി ഒട്ടനവധി പെൺപോരിന്റെ ഉദാഹരണങ്ങൾ നമുക്കു ചരിത്രത്തിൽ കാണാം. അപ്പോൾ ഇസ്ലാമിലെ പെണ്ണിടം വീണ്ടെടുക്കാൻ ഫെമിനിസ്റ്റ് കണ്ണടകൾ വേണ്ടെന്ന് മനസ്സിലാക്കാൻ സാധിക്കും. റാബിയ അല്ലാഹുവിലേക്ക് പൂർണ്ണമായി സമർപ്പിക്കുവാൻ വൈവാഹികജീവിതംതന്നെ ഉപേക്ഷിച്ചു. അതേസമയം ഒരു ഫെമിനിസ്റ്റ് വീക്ഷണത്തിലൂടെ കാണുമ്പോൾ എങ്ങനെയാണ് അവരുടെ അവിവാഹിതത്വത്തെ നമ്മൾ മനസ്സിലാക്കുക? ഇത് എത്രതന്നെ ഇന്റർസെക്ഷണലായ ഒരു ഫെമിനിസത്തിനും വ്യവഹരിക്കാൻ സാധിക്കില്ല, കാരണം അവരുടെ ദൈവികാർപ്പണബോധമാണ് അവരെ നയിക്കുന്നത്.

ഇസ്ലാമിക പെൺലോകകഥകൾ യുക്തിക്കും അതീതമാണ്. സാദിയ ശൈഖ് സൂഫി നറേറ്റീവ്സിൽ ചരിത്രത്തിൽ നിന്ന് ഒരു ഏട് തുറക്കുന്നുണ്ട്. പതിന്നാലാം നൂറ്റാണ്ടിൽ കൈറോയിലെ ഒരു വെള്ളിയാഴ്ച ഉച്ചതിരിഞ്ഞ് വ്യഖ്യാത ആത്മീയനേത്രിയും മുഫ്തിയും കർമ്മശാസ്ത്

പണ്ഡിതയുമായ ഉമ്മ് സൈനബ് ഫാതിമ ബിന്ത് അബ്ബാസ്, അൽ ബാഗ്ദാദിയ്യ പള്ളിയുടെ മിമ്പറിൽ കയറി പുരുഷരോട് സംസാരിക്കുന്നു. ഒരു സ്ത്രീയായ ഷയ്ഹ ഫാത്വിമ ഇങ്ങനെ ചെയ്യുതിൽ ഉള്ളാലെ അസ്വസ്ഥനാവുന്നു ആ കൂട്ടത്തിൽ ഇരിക്കുന്ന വിഖ്യാത പണ്ഡിതനും ഖുറാൻ വ്യാഖ്യാതാവുമായ താഖീ അൽ ദീൻ ഇബ്ൻ തയ്മിയ്യ. ഇബ്നു തയ്മിയ്യ പൊതു സദസ്സുകളിൽ ഫാത്വിമയുടെ അറിവിനെയും തേജസ്സിനെയുംപറ്റി വാചാലനാവുകയും പ്രശംസിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. പക്ഷേ, ഒരു സ്ത്രീയായ അവർ ഇതു ചെയ്യുത് അദ്ദേഹത്തിന് ഉൾക്കൊള്ളാനാവുന്നില്ല. അങ്ങനെ ഫാതിമ പറയുന്നതുപോലും ശ്രവിക്കാനാവാതെ വീട്ടിലേയ്ക്കു മടങ്ങിയ അദ്ദേഹം ഉച്ചമയക്കത്തിൽ മുഹമ്മദ് നബിയെ സ്വപ്നം കാണുന്നു. 'അവർ ഒരു ദൈവഭക്തിയുള്ള സ്ത്രീയാകുന്നു' എന്ന് പ്രവാചകൻ ഇബ്നു തയ്മിയ്യയെ താക്കീതുചെയ്യുന്നു. അങ്ങനെ പൊതുധർമ്മോപദേശകയായി ഷയ്ഹ ഫാത്വിമയെ കാണാൻ അദ്ദേഹത്തിനു സാധിക്കുന്നു. ഈ ഒരു സംഭവം യുക്തിക്കതീതമായ ജൈവികപദ്ധതിയായി ഇസ്ലാമിനെ അടയാളപ്പെടുത്തുന്നു. അത് ഫെമിനിസത്തിന്റെ യുക്തിക്കപ്പുറം ദൈവികമായ സമഗ്രതയാണ്. ആ സമഗ്രതയാണ് മുസ്ലിംസ്ത്രീ തേടുന്നതും, തേടേണ്ടതും.

റഫറൻസ്:

1. Badran, Margot (2009) Feminism in Islam: Secular and Religious Convergences, Oneworld Oxford.
2. Dey, Sanjoy. 'Jharkhand lynching: Muslim women threaten to take up arms against cow vigilantes' . http://www.hindustantimes.com/india-news/jharkhand-lynching-muslim-women-threaten-to-take-up-arms-against-cow-vigilantes/story-yM54obHEiBPEkcA3Wn9xhO.html Jul 01, 2017.
3. Hidayatullah, A. Aysha (2014) Feminist Edges of the Qur'an, Oxford Universtiy Press.
4. Ramón Grosfoguel, A Decolonial Approach to Political-Economy: Transmoderntiy,Border Thinking and Global Colonialtiy. 2009. Kult 6 – Special Issue Epistemologies of Transformation: The Latin American Decolonial Option and its Ramifications. Department of Culture and Identtiy. Roskilde Universtiy. http://www.postkolonial.dk/artikler/kult_6/GROSFOGUEL.pdf.
5. Haq, Sara (2012) 'Beyond Binary Barzakhs: Using the Theme of Liminaltiy in Islamic Thought to Question the Gender Binary.' Master's Thesis, George Mason Universtiy.
6. https://www.academia.edu/4324246/_Beyond_Binary_Barzakhs_Using_the_Theme_of_Liminaltiy_in_Islamic_Thought_to_Question_the_Gender_

Binary._Masters_Thesis_George_Mason_Universtiy_2012.

7. Shaikh, Sa'diyya (2012) Sufi Narratives of Intimacy: Ibn 'Arabi,Gender,and Sexualtiy,The Universtiy of North Carolina Press.
8. Wadud, Amina (1999) Qur'an and Woman: Rereading the Sacred Text from a Woman's Perspective, Oxford Universtiy Press.
9. Wadud, Amina (2006) Inside the gender Jihad, Oneworld Publications.
10. ബുതെല്ജ, 'വെളുത്ത ഫെമിനിസവും ഐക്യദാർഢ്യപ്പെടലിന്റെ വിശേഷാധികാരവും', വിവർത്തനം: മർവ.എം. http://campusalive.in 30 ജനുവരി, 2016
11. ഫായിസ, ഉമ്മുൽ 'പൊതുവ്യവഹാരങ്ങളിലെ മുസ്ലിംസ്ത്രീ', പ്രബോധനം വാരിക 2990 ലക്കം, http://www.prabodhanam.net/inner.php?isid=564&artid=1097, 2017 ഫെബ്രുവരി 24.
12. ഫായിസ, ഉമ്മുൽ 'മുസ്ലിം സ്ത്രീയും സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ അതിർത്തികളും' http://www.madhyamam.com/opinion/articles/muslim-womens-and-philosophical-barriers-kerala-kerala-news/2017/jul/18/294102 2017 ജൂലൈ 18.